

TRŽIŠKI TEKSTILEC

glasilo organizacije združenega dela bombažne predilnice in tkalnice - tržič

leto XVI

november 1975

št. 11

Problematika predilnice

Podana problematika je nadaljevanje tiste iz meseca junija. V tem času smo uspeli rešiti le nekatere probleme, nekaj jih je ostalo nerešenih, nekaj pa se jih je na novo pojavilo. Začnimo pri surovinah.

Osnovni material

Ni se mogoče znebiti občutka, da vlada pri nas mnenje, da so zaloge surovin, potrebne za normalno poslovanje, zadostne že, če jih imamo za nekajdnevno proizvodnjo. Kljub vezavi obratnih sredstev tak način oskrbovanja s surovinami ni koristen za podjetje. Težko si je zamisliti sestavo optimalne mešanice, take, ki bi lahko v danem momentu to tudi bila. V bodoče bo treba posvetiti več pozornosti temu problemu, če hočemo sploh kdaj govoriti o kvaliteti. Poglejmo si stanje kakršno je bilo od junija do danes.

Julij — Izredno kritični količini Rusije I 31/32 in CAR-a (skupaj 40 ton) ter nekaj boljše količina iranskega bombaža tip 72/80 (90 ton). V sredini meseca so bile zaloge še dosti manj ugodne. Z bojaznijo smo pričakovali nove količine, saj bi nepravčasni prihod novih količin že ogrozil proizvodnjo. Zamenjati smo morali mešanice in to celo dvakrat. Takšno stanje je neposredno botrovalo večjemu pojavu niansiranja, čemur se je bilo težko izogniti.

Avgust — Prihod Rusije I. in v sredini meseca še Mehika SM (FALDA in HOMER). Pošel je Iran tip 72. Kljub temu, da situacija ni bila dosti boljša, smo uspeli ob-

držati do konca meseca mešanice nespremenjene.

Težave: mehiški bombaž je vseboval mastne mikrobske madeže, ki so povzročali navijanja na razne strojne dele, zaradi česar smo dostikrat prihajali do kritičnega nivoja v medfaznih zalogah. Obstajala pa je tudi potencialna nevarnost požarov, zlasti na oddelku mikalnikov. Ta bombaž smo tudi reklamirali preko uvoznika, Jugotekstila. Bombaž je povzročal tudi lepljenje niti, kar se je še posebej odražalo pri predelavi v obratu tkalnice.

September — Zaloge so bile bolj ugodne. Na zalogi smo imeli Rusija I, Mehika/tip HOMER, FALDA ter Iran tip SUPER SABAT. Kljub ugodnejšim zalogam smo morali belo mešanico spremeniti. Težava v tem mesecu je bila v tem, da nismo imeli na zalogi pakistanskega bombaža za izdelavo Nm 2,5. Vsled tega smo morali iti v proizvodnjo vrvice Nm 3,5 (za kar smo imeli na razpolago surovine), ki pa ni bila v planu. Polinozno vlakno Koplom smo nadomestili z vlaknom Junlon, ki je dalo dosti boljše rezultate. O izbiri polinoznih vlaken in stalnosti le-teh bo potrebno posvetiti več pozornosti, ker prehajanje iz enega vlakna na drugo povzroči niz problemov v proizvodnji.

Oktober — Stanje s surovinami se je poslabšalo. Na zalogi so bile le manjše količine Rusije I 31/32, Irana tip SS ter Mehike SM. Novo prispeli iranski bombaž tip 45 (uvoznik Jugotekstil), zlasti prve količine (bombaž je prihajal postopoma), so bile v

kvaliteti slabše, in so povzročile izredna odstopanja v kvaliteti prej, predvsem na BD-200 strojih. V taki situaciji smo morali ponovno zamenjati mešanico. To je bil tvegan poseg, saj smo istočasno imeli v proizvodnji kar tri vrste mešanic. Obstajala je velika nevarnost niansiranja, kar se je tudi praktično zgodilo. Reklamacije s strani tkalnice so bile tudi opravljene. S prihodom pakistanskega bombaža smo lahko pričeli z izdelavo Nm 2,5, Nm 5 in Nm 10.

Proizvodnja

Sorazmerno dosti težav smo imeli s potekom proizvodnje. Naraščale so zaloge klasične preje in s tem povzročile težave pri skladiščenju. Dodatne težave s skladiščenjem prej pa je povzročilo še čisto menjavanje mešanic. Obrat predilnice je svoje planske obveznosti dosti uspešno realiziral (preseganje plana v ef. kg je bilo 10 %, kar za takratno situacijo ni bila dobra rešitev). Sočasno s problemom skladiščnega prostora je prišlo do pomanjkanja cev. Nujno je bilo iskati najprimernejšo rešitev. Pričeli smo omejevati proizvodnjo. Zaradi kritičnosti položaja smo predčasno pričeli z ukinjanjem nočnega dela in sicer na Zinser prstančnih strojih ter krilnih strojih. Delavke smo v glavnem razporedili na BD-200 stroje. Tudi prekomernega koriščenja dopustov smo se posluževali. Vsi ti momenti so sila neugodno vplivali na produktivnost obrata. Znižale so se vezave, ki so neposredno povezane s produktivnostjo. Tako visoko prekoračevanje plana je rezultat povečane stopnje izkoriščenosti strojnega parka. Tako smo vsled uspešnosti napravili sami sebi medvedjo uslugo. Poiskati bo treba druge vire, ki ne bodo zniževali produktivnosti, kar je v nasprotju s stabilizacijskimi prizadevanji.

V sukančnici smo proizvajali le sukanec Nm 50/2 za naše in Svitanitove potrebe ter vršili uslužnostno sukanje za Tekstilindus. Bistvenih težav nismo imeli, saj je bila oskrba s 50/1 (na x navitkih) s strani tkalnice in Tekstilindusa dokaj solidna.

Spremembe

Pred praznovanjem 90-letnice smo uspeli razumno rešiti (Nadaljevanje na 2. str.)

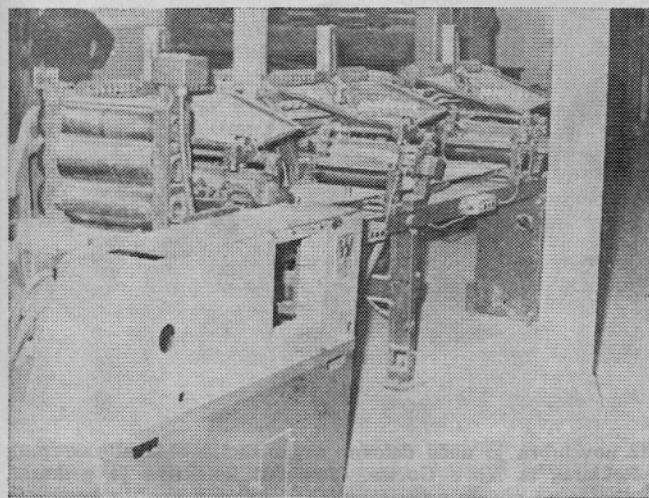

29. november
Dan republike

Ob 29. novembru, Dnevu republike iskreno čestitajo vsem članom OZD BPT

- samoupravni organi,
- družbenopolitične organizacije,
- kolegijski poslovodni organ in
- uredništvo Tekstilca

Česalni stroji so pripravljene za obratovanje

Problematika predilnice

(Nadaljevanje s 1. str.)

problem veže. Cevke za prstančne predilne stroje smo preselili v vlagalnico, kjer so pogoji nabiranja dosti bolj ugodni kot v veži. V svrhu zadostnih zalog opremljamo nekdanjo žensko garderobo s potrebnimi »koči«, s čimer bo rešen velik problem v slučaju pomanjkanja cevk, ali pa v slučaju spremembe barve cevk. Istočasno smo zelo primerno rešili problem transportiranja cevk iz lesenega skladišča v vlagalnico preko industrijskega tira, v smeri ženske garderobe, skozi obnovljen-razširjen prehod, s čimer smo zelo skrajšali pot in čas transportiranja. Cevke iz tkalnice se odlagajo v zato pripravljene zaboje na oddelku prstančnih strojev. Za prevoz je zadolžen obrat tkalnice. Približno enako je rešen problem z BD-200 cevkami, le da so »koči« za te cevke postavljeni na prostoru prstančnih strojev in se tja tudi direktno odvažajo iz tkalnice. Moramo reči, da vsa ta manipulacija poteka izredno dobro in zanesljivo.

Strojni park

V času kolektivnega dopusta smo organizirali precej del, ki bi jih sicer normalno izredno težko izvršili. Prestavili smo dva čistilna stroja, z namenom, da bomo imeli kasneje možnost vključiti še dva čistilna stroja EMR čistilca — firme Rieter. Porušena je bila stena s stropom v prostoru starega Willow stroja, s čimer smo izločili tudi nekaj cevi ter povečali prostor, ki bo kasneje koristili za zbirališče in predelavo odpadkov — pometkov. S primernimi transportnimi vozički (domače izdelave) bo ta problem dokaj zanesljivo rešen. V bodoče bodo morali biti vsi odpadki vskladiščeni v transportnih vozičkih, ne bo prekladanja in ne kopičenja na raznih mestih. S tem se nam odpirajo tudi nove možnosti. V tem času smo uspeli izvesti tudi zaščito bazena »Springler« naprave, ki že 20 let ni bila izvršena.

Realizirano je bilo tudi generalno čiščenje vseh treh baterjev. To so bila dela, ki so bila izvedena v času kolektivnega dopusta. Do danes pa smo uspeli rešiti problem tople vode v predilnici (tik pred 90-letnico). Uredili smo prostor za mešalnico, zmontirali predčesalne in česalne stroje, pričela se je montaža klima naprave v česalnici in sukalnici, uredila vrata v rahljalnici pri transportiranju bal, pričel se je generalni remont starega Willow stroja, vgradili smo ventilator »Klima Celje« s posebno prilagojenim tekačem.

Po dolgem času smo nad delom prostora raztezalk in mikalnikov odpravili problem kondenza, ki je nemalokrat zlasti v zimskem času povzročil težave. Stvar tudi še ni dokončana, ker še niso vgrajeni izolacijski sloji, ki bi ob dežju tudi preprečevali prodor vode v proizvodni prostor. To bo potrebno nemu-

doma storiti, saj je zima pred durmi.

Poleg tega so se v predilnici vršila redna vzdrževalna dela, ki jih tu ne navajamo.

Poglavje zase pa je montaža dvigala ob Rieter prstančnih strojih, ki bo prišla v anale. Tu smo angažirali vse razpoložljive sile in sredstva, pa kljub temu pravega uspeha ni bilo. Poslali smo celo pismeno depešo z ostro vsebino na glavnega direktorja »Rade Končarja«. Stvar se je nekoliko premaknila z mrtve

točke in upamo, da bo stekla v tem mesecu. Delavci dostikrat (zaradi neprimernosti dvigala na mikalnikih) prevažajo prejo v vlagalnico zunaj, s čimer so izpostavljeni občutnim temperaturnim spremembam in možnim prehladom.

Delovna sila

Pomanjkanja delovne sile ni bilo, večje težave smo imeli z določenim viškom, ki ga bo potrebno z ozirom na situacijo tudi primerno reševati (potreba v drugih obratih). Trenutno je v obratu zaposlenih 246 delavcev.

PROIZVODNJA

Predilnica

a) izvršitev plana	september	oktober	Kumulativa
bazni kg	100,27 %	101,05 %	105,61 %
efektivni kg	102,43 %	106,90 %	108,45 %

Sukalnica

pri Ø Nm 10/1	september	oktober	Kumulativa
	128,75 %	125,19 %	109,03 %

b) izkorišč. strojev

Predilnica	september	oktober
	84,94 %	83,45 %
BD 200 pred. stroji	79,86 %	84,86 %

Predilnica

c) produktivnost	september	oktober
bazni gr/vrh	18,79	18,53
bazni gr/pr. mesto	56,11	59,68
HOK ure	16,49	15,69

Sukalnica

bazni gr/vrh	september	oktober
	162,92	155,31
HOK ure	4,94	4,83

Delovna sila

Predilnica	september	oktober
% izostankov	13,3	11,8
porod. dopust	1,3	2,1
bol. izostanki	4,8	4,2
let. dopust	7,2	5,5

Sukalnica

% izostankov	september	oktober
	21,4	21,4
boln. dop.	14,3	7,1
let. dop.	7,1	14,3

Obratovodja predilnice
ing. Bečan Karel

Sistemizacija delovnih mest

V mesecu oktobru je po dolgotrajnem mirovanju končno zagledal beli dan osnutek pravilnika o sistemizaciji delovnih mest. »Končno« pravim zato, ker je bil prvotni osnutek pripravljen že v preteklem letu, vendar so bile nadaljnje obravnave preložene na kasnejši čas. Že v preteklem letu se je namreč začel postopek za sprejem občinskega družbenega dogovora o načelih za izvajanje kadrovske politike v občini Tržič, ki je eden od temeljnih dokumentov za oblikovanje in izvajanje kadrovske politike in obenem osnova za izdelavo sistemizacije delovnih mest v delovnih organizacijah. Navedeni dogovor je bil s strani naše OZD podpisan koncem marca tega leta. Glavne značilnosti tega dogovora so naslednje:

— vsi podpisniki dogovora morajo v roku enega leta od omogočiti, da si pridobijo

podpisa sprejeti srednjeročni načrt kadrovske politike na osnovi lastnih razvojnih programov;

— na nezasedena delovna mesta je treba sprejemati delavce z zahtevano strokovno izobrazbo; če ni kandidata z zahtevano izobrazbo, se lahko sprejme delavca z eno stopnjo nižjo izobrazbo, če ima potrebne delovne izkušnje;

— če se na razpisano delovno mesto prijavi kandidat, ki ne izpolnjuje razpisnih pogojev, se ga lahko sprejme, če ima potrebne delovne izkušnje in je s svojim dosedanjim delom dokazal izredne organizacijske in druge sposobnosti, ki jih zahteva vodilno in vodstveno delovno mesto;

— delavcem, ki že zasedajo delovna mesta, ne izpolnjujejo pa pogojev glede strokovne izobrazbe je treba

ustrezno strokovno izobrazbo v 5 letih od podpisa družbenega dogovora; v nasprotnem primeru bodo razporejeni na prosta delovna mesta, ustrezna stopnji njihove strokovne izobrazbe;

— delavci, ki ne izpolnjujejo zahtev delovnega mesta glede strokovne izobrazbe, dela pa uspešno opravljajo, lahko na podlagi sklepa samoupravnih organov ostanejo na delovnih mestih, če so imeli na dan uveljavitve dogovora vsaj 15 let ustreznih delovnih izkušenj;

— sistemizirati je treba delovna mesta za pripravnike in sicer najmanj 2 % od skupnega števila sistemiziranih delovnih mest z visoko, višjo in srednjo izobrazbo;

— pri zasedbi vodilnih delovnih mest je treba poleg izpolnjevanja pogojev glede strokovne izobrazbe in delovnih izkušenj preverjati še zlasti: odnos do socialistične revolucije in do uveljavljanja samoupravljanja ter delitve po delu, odnosu do dela, ljudi in sodelavcev, poštenost, spoštovanje zakonitosti, odgovorno gospodarjenje z družbenimi sredstvi, ter sposobnost povezovanja pravic z dolžnostmi in z odgovornostjo.

Navedena določila so bila vključena tudi v osnutek našega pravilnika o sistemizaciji. Posamezna določila je bilo seveda potrebno precizneje opredeliti, ker je dogovor v nekaterih določbah premalo jasn ali pa celo v koliziji z zakonskimi predpisi.

Pravilnik o sistemizaciji je sestavljen iz dveh delov:

— iz splošnega dela, ki ureja:

- pojem delovnega mesta

- formiranje in spremembe delovnega mesta

- pojem izvrševalcev dela na delovnem mestu

- pogoje razporejanja delavcev na delovna mesta

- dovoljena odstopanja od zahtevanih pogojev

- pojem delovnih izkušenj

- določitev vodilnih in vodstvenih delovnih mest

- pogoje za razporeditev na vodilna in vodstvena delovna mesta

- pogoj pridobitve ustrezne strokovne izobrazbe

- priučevanje, poskusno delo, predhodni preizkus znanja

- delovna mesta s skrajšanim delovnim časom, sezonska delovna mesta;

- delovna mesta, na katerih ne smejo delati ženske in mladoletniki, invalidska delovna mesta in delovna mesta, na katera se lahko razporedijo tudi invalidi;

— iz posebnega dela, v katerem so določene zahteve za vsa delovna mesta. V prilogi pravilnika pa so navedeni splošni podatki o delovnih mestih, opisi dela, pristojnosti in odgovornost ter delovni pogoji na posameznih delovnih mestih.

Osnutek pravilnika je bil doslej obravnavan v naslednjih organih: v kolegijem poslovodnem organu, na razširjenem aktivu družbeno-političnih organizacij, na skupni seji komisij za kadre in koordinacijskega odbora za kadre ter ločeno na posameznih komisijah za kadre in na razširjenem kolegijem poslovodnem organu. Obravnave so tekle v času od 31. 10. do 6. 11. 1975. Zbrane pripombe je predlagal in ocenil razširjeni kolegijski poslovodni organ, na katerem so poleg članov kolegija sodelovali še vsi obratovodje, predstavniki družbeno-političnih organizacij ter nekateri delavci iz organizacijskega oddelka in kadrovskega družbenega sektorja.

Ugotavlja se, da bo potrebno nekatere sporne zadeve, kjer so mnenja sodelujočih različna, prepustiti v dokončno presojo skupnemu delavskemu svetu, ki je pristojen za sprejem tega pravilnika. Poleg tega bo potrebno ponovno pregledati postavljene zahteve po delovnih izkušnjah ter izvesti še določene druge korekture na posameznih delovnih mestih. Postopek zbiranja pripomb in dopolnilnih predlogov s tem nikakor ni zaključen in bo vsak koristen predlog še vedno dobrodošel. S to sistemizacijo namreč želimo doseči čimbolj realno ocenitev zahtevanih pogojev za vsa delovna mesta; za dosego tega pa je nujno, da pri oblikovanju sodeluje čimveč članov kolektiva.

Računamo, da bo pravilnik lahko sprejet do konca tega leta in da bo stopil v veljavo najkasneje s 1. 1. 1976.

12. novembra je našo delovno organizacijo obiskal zastopnik »Reklam« iz Nove Gorice. Članicam kolektiva je prikazal, kako se po novem ameriškem DOT sistemu krojijo ženska in otroška oblačila. Zanimanje za prikaz je bilo precejšnje, saj so si ga ogledale žene iz vseh obratov.

Svetovna razstava tekstilnih strojev in opreme ITMA 75 - Milano

Na 120.000 kvadratnih metrih razstavnega prostora se je zbralo okroglo 1160 razstavljalcev iz vsega sveta in prikazalo razvoj tekstilne strojegradnje zadnjih štirih let. Razstavljalci so bili razporejeni v 27 dvoranah, nekateri so prikazali ves svoj proizvodni program na istem mestu, večina pa se jih je držala priporočenega razporeda oziroma delitve strojev posameznega področja po halah. V tako kratkem času si je bilo nemogoče podrobneje ogledati vseh razstavljenih strojev še zlasti, ker se pri nekaterih proizvajalcih človek zadržal dalj časa kot mu odmerjeni čas dovoljuje. Prav zaradi tega je potrebno združiti vizuelno ogledovanje, kontaktiranje, prospekte in literaturo, ki bo izšla po sejmu v »eno vrečo«, si vzeti še enkrat toliko časa kot ga je bilo potrebno na sejmu, da si lahko človek ustvari kolikor toliko solidno predstavbo o tako široko zasnovanem sejmu.

Ob tej priložnosti vam prikazujemo kratek povzetek zapazanj s sejma, z navedbo nekaterih podatkov, ki so nujno potrebni za pravilno predstavitev snovi.

Predilnica

Na področju predilnice smo si ogledali za nas zanimivejše stroje oziroma tehnološke postopke in sicer predelavo stapel vlaken. Na področju čistilnice je bilo opaziti zanimivo postrojenje firme Hergeth, Zahodna Nemčija, ki je posebej primerno za odpiranje, rahljanje in čiščenje bombažnega materiala, ki ga predemo po OE (open-end) postopku (brezvretensko predenje). Ker je bilo najzanimivejše, si ga podrobneje ogledamo.

Samo odpiranje bal in zlaganje postelje — mešanje je izvedeno po dosedanjih principih dobrega mešanja, to je tako, da sta si nalaganje in odzemanje materiala pod kotom 90°, podobno kot deluje tudi Plattova čistilna linija.

Nadalje sledi skupina strojev, ki izvrši na osnovi dobrega odpiranja in rahljanja izredno dobro čiščenje z odstranjevanjem grobih nečistoč in še zlasti finega prahu. Stroji so sestavljeni sledeče: kondenzor KDS s polnilno skrinjo FS/1, stopničasti čistilec I, predčistilec VO, kondenzor KDS s polnilno skrinjo SF/1, stopničasti čistilec II, mikroodpiralec kosmičev MTO, odstranjevalec prahu DR, kondenzor s polnilno skrinjo in transportor malih kosmičev. Značilnost tega agregata je, da izključuje preveliko otepanje materiala. Z valji z žagasto oblogo izredno dobro odpira material in s tem omogoči, da se preko sitastih bobnov in kondenzorjev odstrani večina nečistoč in prahu.

Znano je, da OE predenje zahteva minimalno vsebnost prahu med materialom. Hergeth linija omogoči, da se od povprečno 1.000 mg prahu v 1 kg bombaža odstrani 95 % prahu.

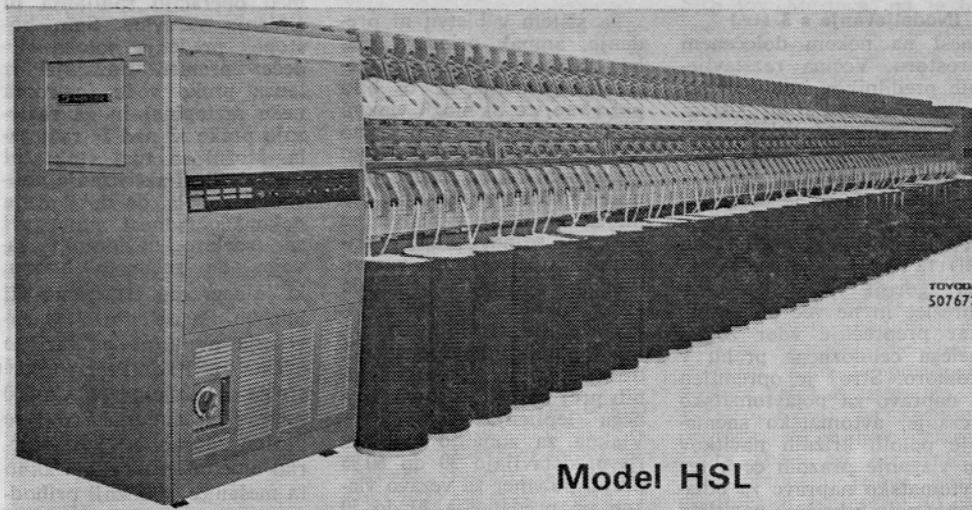
Značilnost čistilnic je avtomatski transport bombaža od rahljača bal do mikalnika (brez direktnega posega delavca). To je danes že pravilo tehnološkega postopka. Izboljšava zadnjih let pa je še tako kot pri firmi Hergeth tudi pri ostalih firmah, da podajanje materiala ne teče v povratni zanki ampak zaključeni liniji, kar zagotovi boljše kvaliteto (odpade predhodno svaljanje surovine po cevih).

Na področju mikanja teče napredek v smeri povečevanja produkcije ob zadržanju iste kvalitete koprene.

Crosrol Varga je prikazal Tandem mikalnik MK S, opremljen s kratkimi intervalnim samoregulatorjem. Pri teži pramena 425 g/m² doseže proizvodnjo 50 kg/uro. Dovajanje bombaža Tandem mikalnika je avtomatsko, s postrojenjem Hergeth.

Mikalnik firme Platt Saco Lowell, tip 600 doseže proizvodnjo do 45 kg/uro; preostali razstavljeni mikalniki se glede produkcije pri delovni širini 40" bistveno niso razlikovali.

Posebno značilen mikalnik z napajalno enoto pa je predstavila firma Gunter and Cooke, inc., USA. To je enojni mikalnik (t. imen. Super Card) delovne širine 40" in s proizvodnjo 55 kg/uro (teoretično do 68 kg/uro). To ni nov mikalnik, temveč predelan stari. Super Card ima mnogo tehničnih izboljšav in je prirejen za izdelavo zelo kvalitetne in dobro očiščene koprene, primerne zlasti za predelavo na OE predilnih strojih. Material dovajamo direktno iz bale na nakladalnik (Preefeeder), ki je v direktni zvezi z rahljačem mikalnika. Značilna je velika hitrost rahljača — 1500 obratov v minuti. Temu sledi naprava, ki predstavlja novost, to je Fibrator, ki odstranjuje vse tuje primesi, prah in kratka vlakna z območja rahljača in cilindra. Fibrator je vezan na močno odsesavanje. Namesto pokrovočkov ima mikalnik plošče Cardmaster (patent firme Hologingworth). Snemanje se vrši s posebno izvedbo Crosrol stiskalnih valjev. Ti valji so magnetni, tako, da je pritisk izvršen na osnovi magnetnih silnic. To omogoča absolutno enakomeren pritisk na celotni delovni širini valjev. Stiskanje tujih primesi v kopreni je na ta način zagotovljeno. Zgornji stiskalni valj je votel in vanj v primeru predelave sintetične vstavijo posebno palico za odvod statične elektrike. Firma je na modelu Crosrol valjev prikazala učinkovit magnetne sile — šivalni sukanec vstavljen na kopreno se spremeni pri prehodu skozi Crosrol valje v prah, vlakna koprene pa ostanejo nepoškodovana. Koprena se deli v dva pramena, ki se navijata v dva ločena lonca, katerih navijalna glava deluje po »planetnem« sistem. Skupna količina odpadkov pri bombažu M/SM je 4,2 %.

Model HSL

Brevzretenski predilnik japonske firme TOYODA, tip HSL

Sicer pa se je dvignila produkcija mikalnikov že na magično mejo in sicer teoretično 100 kg/uro, seveda ob nekoliko vprašljivi kvaliteti (Schubertth Salzer Super Card).

Raztezalke je razstavljalo veliko firm. Posebnih novosti ni, opaziti je, da vedno več firm uvaja na raztezalke naprave za avtomatsko regulacijo debeline pramena in naprave za avtomatsko menjavo loncev.

Hitrosti odvajanja pramena so narasle na 500 m/min. Firma Vouk, Italija, je razstavila raztezalke VS 2 A-DPU za male lonce, velikosti 9", 12", 14" x 36". Raztezalke imajo po dve odvodni glavi, odvodna hitrost pramena pa je 200 m/min.

Raztezalke VS 5 za lonce velikosti 24" x 48", z dvema odvodnima glavama pa imajo odvodno hitrost 250 m/min. Novost predstavlja VS 3 A-ADC za lonce 24" x 48", z eno odvodno glavo, odvodna hitrost pramena pa znaša 500 m/min. Opremljena je z napravo za avtomatsko izmenjavo loncev in s samoregulatorjem debeline pramena, firme Uster, Švica, kar je posebna novost za firmo Vouk.

Rieter je razstavil raztezalke za lonce 300 x 900 mm z odvodno hitrostjo 450 m/min in za lonce 500 x 900 mm z odvodno hitrostjo 300 m/min., obe raztezalki pa imata po dve odvodni glavi.

Plattova raztezalka Globe 744 ima velikost loncev 14" x 36", dva odvoda in odvodno hitrost 240 m/min.

Zinserjeva raztezalka z odvodnimi lonci 900 x 1200 mm je tekla s 350 m/min. in je bila opremljena z napravo za avtomatsko izmenjavo loncev.

Pri predpredilnih strojih ni bilo v zadnjih letih opaziti posebnih novosti, sicer ta faza tehnološkega procesa delno stagnira, ker zaradi vedno večjega uveljavljanja OE predenja nima perspektive.

Pri predenju je bilo opaziti nekaj novosti; pogledimo najprej klasično predenje na pristančnih predilnih strojih. V glavnem so že vsi razstavljalci opremili svoje predilne

stroje z avtomatskim snemalcem, ki snema polne navitke in vstavlja prazne cevke ter avtomatsko spet požene stroj. Najzanimivejši pristančni predilni stroj je prikazala firma Herberlein Hispano S. A., Švica. Stroj sam je širok le 60 cm (s tangencialnim pogonom vreten).

Specialni separatorji omogočajo tudi dobro izkoriščenost glede premera navitka, saj ima stroj sledeče delitve in premere prstana: 75 mm (Ø 52 mm), 84,5 mm (Ø 60 mm), 96,5 mm (Ø 60 mm), 96,5 mm (Ø 72 mm); maksimalna višina cevk je 300 mm.

Stroj je lahko opremljen z avtomatsko snemalno napravo (Hispadoffer) za zamenjavo polnih navitkov s praznimi cevkami in avtomatskim zagonom stroja. Najnovejša naprava pa je avtomatski privezovni aparat (Hispacknotter) za avtomatsko privezovanje pretrganih niti. Ta naprava potuje okrog stroja in se na signal elektromagnetnega detektorja, ki kontrolira vrtenje tekača, ustavi pred določenim vretenom. Likvidacija pretrga traja 40 sekund. Na privezovnem aparatu je montirana tudi odpihovanje-sesalna naprava za čiščenje stroja.

Samostojno področje predenja predstavljajo OE predilni stroji. Prednjačijo OE stroji, ki delujejo na osnovi vrtenja turbine; razvoj je tekel v zadnjih letih v smeri povečevanja hitrosti vrtenja turbine.

Značilni razstavljeni taki stroji so bili npr. firme Rieter M 1/3 z delitvijo 120 mm ob predelavi viskoze v Nm 40 je stroj obratoval s 40.000 vrtljaji v minuti; drugačnega stroja M 1/1 z delitvijo 120 mm je ob predelavi IV. kvalitete bombaža (3,2/1") v Nm 14 obratoval s 45.000 vrtljaji na minuto.

Nadalje so prikazale firme Krupp, SACM in Barber Colman svoje OE predilne stroje, opremljene s turbinami firme Süssen. Kruppov »Perfect 700« je primeren za predenje števil Nm 6 do Nm 48 ter obratuje s 60.000 do 70.000 vrtljaji na minuto. »Perfect 300« pa je primeren za predenje števil Nm 2 do Nm 16

in obratuje z 10.000 vrtljaji na minuto. SACM predilnik pa obratuje z dokaj visokimi 90.000 vrtljaji v minuti. Firma SACM je prikazala še OE predilnik, ki ga poznamo že iz prejšnjih sejmov in sicer »Integrator«, ki deluje v kombinaciji raztega raztezala in turbine. Hitrost pa je 35.000 do 45.000 vrtljajev v minuti. Predilnik firme Barber Colman je obratoval z 52.400 vrtljaji na minuto in bil opremljen s transportnim trakom za odvajanje sneti križnih navitkov.

Značilnost OE predilnika firme Platt Saco Lowell je, da ima že konične križne navitke. Sicer je ta firma nakazala dva tipa Rotospin 883 in 885. Tip 883 je primeren za predelavo slabšega materiala za preje Nm 0,15 do Nm 10; obratuje s 45.000 vrtljaji v minuti. Tip 885 je uporabljiv za predelavo sintetičnih vlaken in zmore do 60.000 vrtljajev na minuto.

Nadalje so prikazale različne izvedbe OE predilnikov tudi firme Marzoli, Rieter Trainer, Ingolstadt, Zinser, SKF, Eldera, Kowa (Jap), ki dosega 40.000, 50.000 ali 60.000 vrtljajev na minuto. Poizkusni OE predilnik firme SKF doseže celo 80.000 vrtljajev na minuto. Značilno je, da je italijanska firma Roberts prikazala OE predilnik z avtomatsko privezovno napravo japonske firme Howa.

Znana japonska firma Toyoda je prikazala dva modela OE predilnikov. Model HSL je primeren za predenje grobejših števil. Stroj je obratoval s 36.000 vrtljaji na minuto za Nm 34, delitev 190 mm. Značilnost je, da ima konične križne navitke. Model HS je primeren za predenje finejših števil. Predeloval je bombaž v Nm 68 pri 45.000 vrtljajih na minuto. Navitki so cilindrični, uporabljeni pa malji lonca 9" x 36" (neto 5 kg surovine), delitev 130 mm.

Značilno za vse zgoraj omenjene OE predilnike je, da uporabljajo večje lonce, kar je vsekakor potrebno upoštevati, s tem, da delno znižajo posluževalne ure, močno zmanjšajo število predilnih (Nadaljevanje na 4. str.)

Svetovna razstava . . .

(Nadaljevanje s 3. str.)

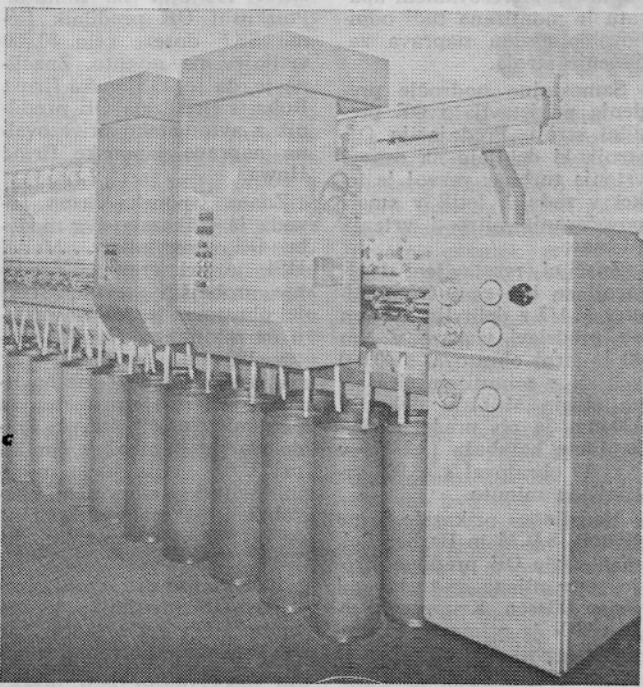
mest na nekem določenem prostoru. Večina razstavljenih predilnikov ima tudi posebni sesalno-čistilni sistem pod izčesalnimi valjčki, kar omogoča uporabo manj kvalitetnejše surovine.

Firma Investa je prikazala tri tipe OE predilnikov in sicer: BD 200 S, BD 200 RC in BD 12 V. Vse komore imajo na zgornji strani vgrajene mrežice in ne več ob strani, kar preprečuje vdor zgojenelega celuloznega prahu v komoro. Stroj je opremljen z napravo za polavtomatsko vezanje, avtomatsko snemanje polnih križnih navitkov in vlaganje praznih cevčev ter avtomatsko napravo za odlaganje polnih križnih navitkov (APS 200).

Stroj je opremljen tudi z elektronsko napravo za vodene vse parametere predenja. Turbine so opremljene s posebnimi hladilnimi lamelami, ker očitno segrevanje predilnih mest ni najlažje rešljiv problem.

Največjo novost na področju OE predenja je prikazala poljska firma Polmatex Wifana, ki je prikazala dva tipa OE predilnikov. Tip pf 1 je predeloval Acril vlakno 1,5 den/44 mm v Nm 40 pri stokratnem raztegu s 180 metrov na minuto, kar nam da vedeti, da njihova turbina dosega vsaj 150.000 vrtljajev na minuto. V bistvu predilno mesto nima rotirajoče turbine, predenje poteka brez vrtenja mehanskih delov in rotira le zrak in vrtilna hitrost zraka predstavlja oziroma daje zavoje preji. Stroj pf 1 ima največjo doseženo odvodno hitrost od vseh OE predilnih strojev, prikazanih na sejmu; turbine je izdelala firma Stüssen.

Novost sejma je nov princip predenja in sicer predenje z lepljenjem vlaken. Tako predenje sta prikazali firmi Bobtex, Kanada in Twilo B. V., Nizozemska.

OE predilni stroj z avtomatskim čiščenjem turbin in vezanjem pretrgov

Ta sistem v bistvu ni predenje, ampak priprava vlakna za tkanje. Firmi razlagata, da predenje ne bi bilo potrebno, če bi mogli vlakna direktno tkati in zato razvijata sisteme priprave vlaken v tako obliko, da fizično prenesejo postopek tkanja. Sami zavoji preje v bistvu ne povečajo trdnost tkanine, zlasti v klasični platnovi vezavi.

Firma Bobtex je prikazala stroj »Bobtex ICS Mark I«. Proizvodnja stroja predstavlja predenje bikomponentnih oziroma tudi trikomponentnih prej na osnovi medsebojnega lepljenja komponent. Vlakna za zunanjo strukturo predstavljajo 30 do 60% preje, polymer za vezavo vlaken pa predstavlja 20 do 50 odstotkov preje. Vlakna, ki se lahko uporabljajo, so naravna in umetna vlakna vse dolžine stapla do 2,1/2" v pramenu: bombaž, volna, umetni sintetični regenerirani odpadki, lahko pa še svila, juta, lan, steklo, azbest, kovine, lesni prah.

Kot polymer (notranja gladkost) se uporabljajo cenejše termoplastične smole: polifini, poliamidi, poliestri in drugo. Kot tretja komponenta »noslač« (najbolj notranja plast) se uporabljajo z namenom večje trdnosti preje: različni trakovi, enojna preja iz jute ali sisal kopolje, polipropilen, rajon, najlon, poliester.

Doziranje vlaken — prame na iz lonca, polimera in nosača je direktno s samega stroja. Predilna hitrost je preko 600 metrov na minuto, preja se navija na križne navitke.

Drugi razstavljalec predilnega stroja z lepljenjem vlaken je firma Twilo B. V., ki je razstavila stroj Signaal — Twilo tip »O«. To je stroj za brezavojno predenje z lepljenjem vlaken.

Da dosežejo potrebno kohezijo med vlakni zaradi tvorbe niti, uporabljajo posebno lepilo namesto zavojev

pri klasičnem predenju. To lepilo polivinil alkohol je potrebno dodati vlaknom med operacijo rahljanja in čiščenja surovine. Sam postopek predenja poteka sledeče: pramen dovajajo iz lonca preko vode (oziroma neke raztopine) in ga raztezajo preko »3 nad 3« raztezala. Možni so tudi stokratni raztezi. Sledi aktiviranje polivinil alkohola, da dobi preja dokončno trdnost v napravi za izdelavo navideznih zavojev na sušilnem bobnu, ki je segrevan električno ali plinsko. Po sušenju sledi navijanje preje na cilindrične križne navitke. Proizvodnja stroja se giblje od 100 do 600 metrov na minuto. Sedaj je možno uporabljati kot material umetno celulozno vlakno in mešanice, v bližnji prihodnosti akril, v razvojni fazi pa je tudi uporaba lanu, bombaža, poliestra, volne in mešanice.

Med sukalnimi stroji je opaziti povečano vrtilno hitrost vreten, stroji so nor-

malno vsi dvozavojni sukalniki.

Pri firmi Hamel je bilo opaziti organizirano ročno menjava križnih navitkov s pomočjo predhodno pripravljenih navitkov in praznih cevčev na stojalu nad strojem.

Največjo novost pri sukalnih strojih je pokazala firma Saurer—Allma in sicer tip Twistowat 160. Stroj ima prigrajen avtomat, ki avtomatsko vstavlja prazne cevčke za sukano prejo in avtomatsko veže pretrge.

Snemanje prazne cevčke, predložka in vlaganje polnega navitka (navitkov), dvojnje preje ter snemanje polnega navitka sukane preje mora vršiti posluževalka sama. Iskanje niti predložka, vložitev prazne cevčke, sukane preje in privez opravi avtomat sam. Računajo, da ta avtomat prihrani 50% delovne sile za posluževanje. Stroj je zaprte izvedbe in ima urejeno notranjo klimatizacijo.

(Nadaljevanje v prihodnji številki)

dipl. ing. Stanko Pesjak

Novice iz Loškega potoka

Dalj časa že ni bilo v Tekstilcu napisanega kaj več o našem obratu v Loškem potoku. Ker pa se v vsakem obdobju nekaj dogaja, je razumljivo, da se je tudi pri nas zgodilo marsikaj novega. Čeprav je kolektiv sorazmerno majhen, so nekatere stvari za nas toliko večje.

Naj začnem s samo proizvodnjo. Že februarja smo pričeli z izdelavo manjših količin rjuh. Najprej z dvema strojema Singer 660 A 3, nato smo dobili dva stroja s centralnim mazanjem, ki sta mnogo primernejša za dolge operacije in velike hitrosti. Rjuhe so tudi prvi izdelek, ki smo ga začeli pakirati, saj ni potrebno likanje. Količine so se iz meseca v mesec večale in kljub veliki utesnenosti na delovnih mestih so delavke kmalu začele dosegati norme. Ker pa sta se z izdelavo rjuh spremenila prvotna zamisel in potek proizvodnje, smo bili prisiljeni na pogoste menjave delovnih mest, vsled česar je tudi veliko gibanje doseganja norm v obratu. Čutila se je potreba po novih delovnih mestih in novi organiziranosti znotraj samega obrata. Že preprosti izračuni transportnih stroškov in velike potrebe po konfekciji, so nam pokazale, da je nujno preiti v finalizacijo vseh ali pa vsaj večine izdelkov. S tem bi zmanjšali nekatere fiksne pa tudi variabilne stroške, ki so vezani na proizvod. Pri tem bi prihranili denar, zaledje delovne sile pa je dovolj veliko.

Težave, ki so nas ovirale že od vsega začetka so nam to novo obliko proizvodnje onemogočile. Naj jih naštejemo:

1. Prva in vsekakor največja, je pomanjkanje prostora. Uporabljali smo 1/3 stavbe, ostalih prostorov nismo mo-

gli, ker so bili zasedeni s strankami.

2. Po izselitvi strank zaradi novih predpisov o investicijah in pomanjkanja lastnega denarja, nismo mogli pričeti z večjimi gradbenimi deli.

3. S prostorsko in denarno stisko je vezana tudi nabava novega likalnega stroja, ki bi bil za enak način proizvodnje, kot je v Trziču, nujno potreben. Zal to zaenkrat ni mogoče.

Iz vseh teh pozitivnih in negativnih strani smo našli nekakšen kompromis, ki pa je za krajšo dobo tudi najustreznejša rešitev. Sklenili smo, da preidemo na finalizacijo vseh izdelkov, ne samo rjuh. Dobili smo stroje za izdelavo gumbnic, za prišivanje gumbov ter stiskalnico, ki se je prej uporabljala v konfekciji za stiskanje ple-nic.

V že prenatrpanem proizvodnem prostoru smo postavili še te stroje. S poizkusno proizvodnjo bomo pričeli v tem mesecu, s 1. 1. 1976 pa bo delo redno steklo, v kolikor o tem lahko govorimo zaradi težav, ki so še vedno ostale. Tako bomo imeli oddelek šivalnice in pakirnice, s tem pa se je delo v obratu bistveno spremenilo.

Do sedaj smo dobili izkrojene polizdelke, jih tukaj sešili in poslali nazaj v oddelek pakirnice v Trzič. Sedaj pa bo bivši polizdelek dobil pri nas dokončno obliko in se bo transportiral direktno v skladišče. S pridobitvijo novih prostorov pa bomo kasneje verjetno razmišljali o samostojni krojilnici, v kolikor bo to potrebno. Vsekakor smo na poti uspešnejšega poslovanja in ustvarjanja pogojev za TOZD, s čimer bomo organiziranost prilagodili ustavnim zahtevam.

Mnenja smo, da bo z ustrežno delitvijo dela med obratom konfekcije v Trziču, CIB-om in nami vsekakor eden od bistvenih faktorjev uspešnega in nemotenega dela. Preiti bomo morali v samostojno planiranje za vse tri obrate (govorim v množini, ker mislim, da bo združitev s CIB-om iz Bovca izvedena, kar je tudi edino pravilno in tudi utemeljeno iz ekonomskega in socialnega vidika). Vsekakor pa bo povezanost med obrati morala ostati na tako dobri ravni, kot je sedaj. Srečali se bomo še s številnimi problemi, pogoje-nimi od nas samih, pa tudi od drugih. Potrebno bo še vlaganje v naš obrat in zaključitev tehnološkega postopka. Že prej sem omenil, da imamo dobro zaledje delovne sile in to se vsako leto poveča z novimi, tistimi, ki ostanejo po končanem šolanju doma in teh je pretežna večina. Dekleta skorajda nimajo izbire glede zaposlitve. Pomagati doma na kmetiji, se odseliti ali pa imeti srečo in dobiti delovno mesto v BPT ali obratu SATURNUS-a, ki je prav tako na Hribu. Pravijo, da je zaposlitev še njihova najboljša možnost, kar je tudi povsem razumljivo, saj jim osebni dohodek pomeni prvi korak v samostojno življenje. Če gledamo kolektiv kot celoto, smo z njim lahko zadovoljni. Zelo majhen je odstotek izostankov z dela, prav tako pa je tudi disciplina na ustreznem nivoju. V času obstoja obrata je prišlo samo do ene večje kršitve delovne dolžnosti. Upamo, da bo glede delovne sile ostalo tako dobro stanje kot je sedaj.

Druga stran, to je družbeno in politično udeleževanje pa ni tako kot bi želeli. Imamo komisijo za kadre in OD, svojo delegacijo, ki tvori s KRIM-om konferenco delegacije v Zboru združenega dela pri OS. S KRIM-om in SUKNO-m tvorimo konferenco delegacij za SIS. Svoje delegate imamo tudi v vseh organih KS. Toda delo ni preveč uspešno. Samoupravni delegatski sistem se še ni uveljavil v tisti meri, kot bi se sicer moral. Če iščemo vzroke, se nam ni treba ozirati daleč. Krivi smo sami, saj je v delegatih še vedno zakoreninjena misel, da je molk zlato. Ne zavedajo pa se tega, da so bili izvoljeni zato, da izražajo mnenja, predloge sodelavcev, ki so jih izvolili in ne zato, da bi se držali pravila, da je molk zlato.

Še najbolj uspešno sta svoje mesto našli komisiji za kadre in OD. Preko njih se v mejah pristojnosti rešujejo vsa najvažnejša vprašanja. Omenim naj tudi uspešno delo IO OOS, ki je s svojim delom potrdil zaupanje ob izvolitvi. Naredili smo korak naprej od starega, dober kos poti pa nam še ostane do tistega, kjer bi že morali biti.

Deluje pa tudi OO ZSMS, ki je v preteklem obdobju organizirala več športnih tekmovanj in kulturnih srečanj. V načrtih ima še tesnejše povezovanje z OO ZSMS s katerimi že sodelujejo.

M. T.

Iz zbora združenega dela

Petega novembra je bila 5. skupna seja zbora združenega dela, zbora krajevnih skupnosti in družbenopolitičnega zbora skupščine občine Trzič.

Na seji je med drugim obravnavana tudi zasnova osnutka srednjeročnega plana občine Trzič za obdobje 1976—1980. Po obrazložitvi zasnove osnutka, ki jo je podal načelnik oddelka za gospodarstvo, je sledila razprava, v kateri so bile dane pripombe, predlogi in mnenja, med katerimi velja omeniti:

— plan je sestavljen na podlagi želja in potreb, realizacija pa bo težavna, saj v večini primerov sredstva niso zagotovljena in jih bo treba zbrati, ni pa povedano, kako in kje jih bomo zbrali,

— pereče je vprašanje gradnje šol in vrtcev, saj tovrstna gradnja ni načrtna, kar potrjujejo zadnje gradnje osnovnih šol, ki so že premajhne, posebno, če se upošteva še uvedba celodnevne šole. V zvezi s tem je bil dan tudi predlog, da bo potrebno spremeniti šolske okolišče, kajti OŠ heroja Bračiča je prezasedena, medtem ko je v OŠ heroja Grajzerja še dovolj prostora; s spremembo okolišev bi bili obe šoli enako zasedeni.

— V srednjeročnem planu tudi ni obdelano vprašanje komunikacij v KS Bistrica in KS Pristava, in sicer vprašanje telefona, ki ga do sedaj ni. Delegat KS Pristava je poudaril še potrebo postavitve javne telefonske govornice, ureditev republiške ceste Trzič—Pristava, ki je v slabem stanju s neurejenimi bankinami, križišči in prometnimi znaki ter problem izgradnje družbenih prostorov za potrebe KS in ostalih družbenih dejavnosti. Navedel je tudi potrebo po razširitvi trgovine v Pristavi oziroma postavitve nove.

V planu niso upoštevani predlogi KS Kovor glede igrišča, avtobusnega postajališča, asfaltiranja določenih cest in ureditev odlagališča smeti v samem naselju.

— V nadaljevanju razprave je bil omenjen problem vpadnice v Trzič, vozlišča za pristop v Pilarno, izkoriščanje gozdov, problematika zdravstvene službe, bančništva, odliv domačih strokovnjakov izven občine in otroškega varstva, ki naj bi se prilagodil vsaj v nekaterih območjih dvoizmenskemu delu zaposlenih delavcev.

— Omenjena je bila tudi problematika telesne vzgoje in skrb za množičnost in rekreacijo šolske mladine in starejših. Pri tem ne gre prezreti tudi tekmovalnega športa. Problematični so tudi odgovarjajoči športni objekti, zato bi morala imeti v srednjeročnem programu prioriteto gradnja športnega centra.

Po zaključni razpravi je bilo predlagano, da se osnutek srednjeročnega programa razvoja občine sprejme kot osnova za nadaljnje delo in se pri tem kar v največji

možni meri upošteva stabilizacijska prizadevanja. Osunutek naj bo usklajen z realnimi možnostmi, toda odvisek je od tega, kako se bo razvijalo naše gospodarstvo. Vsi zbori so potrdili in sprejeli navedena stališča.

Na seji je bila tudi obravnavana predlogov programov SIS za leto 1976 z namenom, da se preko delegatske baze začne javna razprava. Zbori skupščine so informacijo o osnutkih programov občinskih SIS tudi sprejeli.

Potrjen je bil statut zemljiške skupnosti Trzič in predlog za spremembo prvega odstavka 184. člena statuta ob-

čine, ki se spremenjen glasi: Izvršni svet sestavljajo predsednik, podpredsednik in 9 članov.

V nadaljevanju se je bil sprejet sklep o sprejetju družbenega dogovora, o načinu uporabe in upravljanja s sredstvi solidarnosti, za odpravljanje posledic naravnih nesreč; imenovan je bil iniciativni odbor za ustanovitev samoupravne komunalne interesne skupnosti, ki ga sestavlja 9 članov, med katerimi je tudi naš delegat Metod Ahačič.

Za družbenega pravobranilca samoupravljanja Trzič je bil imenovan tov. Ferdo Bem.

Delegatska vprašanja

Tov. ZOFKA MEGLIČ, delegatka tovarne obutve Peko je postavila naslednja delegatska vprašanja:

— Skrajšan delovni čas za trgovine v sobotah in dan pred prazniki, ki ga je med drugim potrdil tudi občinski sindikalni svet Trzič in je v veljavi za območje občine Trzič, je za potrošnika popolnoma neprimeren in nesprijetljiv tej obliki kot je sedaj.

Izhajamo iz stališča, da je v Trziču več kot 50 % zaposlenih žena in da so otroci teh žena, če vzamemo prvo soboto v mesecu in dan pred prazniki, v varstvenih ustanovah. Te žene morajo torej po drugi uri iti po otroke, jih peljati domov in preostali čas za trgovino je s tem razmeroma kratek, če je trgovina odprta samo do štirih popoldne. Večina žena pa ima po službi še opravke s kuhanjem kosila za svojo družino in mora v tem primeru skrajšanja delovnega časa trgovin najprej zagotoviti nakup hrane za nedeljo oziroma za praznike. Ugotavlja se, da so trgovine na območju Trziča slabo založene s kvalitetnim blagom, izbire ni.

Pereč problem je glede kruha in mleka — kot najosnovnejši živili, ki ponavadi že v zgodnjem popoldanskem času zmanjkata. Primer Dan mrtvih — soboto in nedeljo je mnogo ljudi ostalo brez kruha in mleka.

Vprašanje — kako je možno, da je od gorenjskih občin edino trziška tista, ki ne polaga dovolj pozornosti, da bi bile trgovine dobro založene s kvalitetnim blagom, da bi potrošnika zadovoljile. Ljudje so zato mnogokrat primorani, da gredo kakšen artikel kot npr. kruh, mleko, iskat v drugo občino, kar pa vemo, da pogojuje tudi nakup drugega blaga.

Ali si lahko dovoljujemo, da je odliv sredstev iz naše občine tolikšen — na račun slabo založenih trgovin in na račun skrajšanega delovnega časa trgovin v sobotah in dnevih pred prazniki, da ni niti ena prehrabena trgovina odprta do 19. ure? Tega si druge občine niso mogle privoščiti!

Menimo, da bi morala vsaj ena trgovina s prehrano biti

ob sobotah in dnevih pred prazniki odprta ves dan — do 19. ure in da bi ta imela na zalogi tudi dovolj kruha in mleka.

Delegatka želi, da na postavljena vprašanja pristojni organ posreduje pismeni odgovor.

Tov. NIKA PERKO, delegatka tovarne obutve Peko, je postavila vprašanje glede problematike prebivališča novih naseljencev v naši občini.

Delovna organizacija tovarne obutve Peko pa tudi druge delovne organizacije se srečujejo pri zaposlovanju delavcev, predvsem iz drugih republik, s perečimi stanovanjskimi problemi. Mnogo izmed teh priseljencev se namreč vseli v stanovanja, ki pod nobenim pogojem niso primerna za prebivanje (npr. Brezje 1, Hudo 3, Hušica 3). Stanovalci v takih stanovanjih so ogroženi zdravstveno in varstveno, saj so stanovanja dotrajana in iz higienskih vidikov absolutno neprimerna.

Delegatka postavlja vprašanje, kaj lahko stori občinska skupščina oz. njeni upravni organi, da se delavci ne bi vseljevali v stanovanja, ki niso več primerna za bivanje.

Delegatka želi, da na postavljena vprašanja pristojni organ posreduje pismeni odgovor.

Tov. MARJAN DEŽMAN, delegat KS Trzič-mesto:

Delegacija Trzič-mesto želi biti seznanjena s kriteriji za dodelitev solidarnostnega stanovanja in s spiskom občanov, ki so ta stanovanja dobili in seznam tistih, ki še čakajo na ta stanovanja.

Občinska skupščina Trzič oz. pristojen upravni organ naj posreduje vprašanje Komunalnemu podjetju Trzič glede cene peska, saj je bilo po 1. novembru veliko pritožb na račun cene peska na pokopališču.

Delegacija želi specifikacijo oz. kalkulacijo cene peska.

Tov. TONE KRAMARIČ, delegat družbenopolitičnega zbora:

O boljši preskrbi občanov z električnim tokom je bilo v KS Lom že veliko govora in polemike.

Predlog, ki je bil že pred leti podan za zbor vaščanov, se je začel uresničevati. Dela

z izgradnjo novega visokonapetostnega omrežja s trafostaja so lepo napredovala.

Po anonimnem pismu nekega občana, poslano na IS Slovenije, pa se je elektrifikacija ustavila. Prav zaradi anonimnega pisma je občinska konferenca SZDL sklicala ponoven zbor vaščanov, da bi rešila to oviro. Ker se dokončni sklep ob zadnjem zboru vaščanov še ni začel uresničevati, postavljam izvršnemu svetu vprašanje:

— Kaj je še danes resnični vzrok prekinitve, ko vemo, da izgradnja električnega omrežja stoji že več kot eno leto?

— Ali je denar za odkup že zagotovljen?

— Kdaj resnično lahko potrošniki upamo na boljše električno napetost?

Ne bi se spuščal v podrobnosti anonimnega pisma niti v vlaganja posameznih gospodarstev v električno omrežje privatništva. Želim samo, da bi se že načeta dela dokončno realizirala. Predlagam IS, da pristopi k reševanju tega problema bolj energično, ker drugače sami vaščani ne bomo sposobni rešiti te situacije. Smo tik pred začetkom srednjeročnega plana 1976 do 1980. Če hočemo, da se nam problemi ne bodo nakopičili, je res potrebno rešiti stare.

Odgovoril je tov. Vili Logar, predsednik izvršnega sveta in dejal, da je izvršni svet že sprejel sklep o odkupu in zagotovil sredstva. Na

podlagi anonimnega pisma, ki je bilo po tem sklepu naslovljeno na predsednika IS SRS tov. Marinca, pa je bil postopek odkupa začasno ustavljen, ter na predlog občinske konference SZDL sklican zbor občanov z namenom, da se ugotovi, ali obstojajo kakršnikoli zahtevki občanov glede na sredstva, ki so jih svoječasno vložili v električno omrežje.

Na zboru občanov je bilo ugotovljeno, da ni nikakršnih zahtevkov od tega naslova. Nekaj dni po tem pa je bilo poslano novo anonimno pismo, ki je ugotovitve zbora zanikalo. Zato je postopek odkupa začasno ustavljen, z Elektro Kranj pa sklenjen dogovor, da njihov delavec zbora zbere od prebivalcev tega območja izjave glede eventualnih zahtevkov do obstoječega omrežja.

Ko bo to storjeno, bomo s postopkom odkupa nadaljevali.

Tov. MILKA MEGLIČ, delegatka tovarne obutve Peko, se zanima, kdo je pristojen za ureditev ceste na Slap.

Tov. Marjan Dežman je odgovoril, da so o tem vprašanju razpravljali na seji KS. Navezani so stiki s tovarno Lepenke, in s Komunalnim podjetjem ter skupščino občine, glede dogovora o skupnem financiranju.

Tov. Rihard Jerebic pa je odgovoril, da je tudi IS že razpravljal in ugotovil, da je treba to stanje sanirati.

Obiskali smo šivalnico Hrib

V meglenem jutru smo se mladinci in mladinke naše OZD odpravili z avtobusom na obisk k mladinkam v naš obrat »Šivalnico Hrib« v Loškem potoku. Čeprav nas je več kot polovico poti spremljala megla, nas je v Loških hribih razveselilo lepo sončno jutro. Nemalo smo bili tudi presenečeni, ko smo na nekaterih mestih zagledali »krpe« snega. Ob tem, ko smo občudovali okolico, nam je bilo žal, da smo že pred našim obratom, kjer nas je pričakal obratovodja tov. Markovič. Razkazal nam je obrat in številni med nami so si z zanimanjem ogledovali konfekcioniranje naših izdelkov, saj marsikdo do takrat ni imel priložnosti videti, kaj izdelujejo v šivalnici.

Po končanem ogledu smo odšli v telovadnico tamkajšnje osnovne šole. Že prej smo se namreč dogovorili, da bomo vrnili obisk mladinkam iz Hriba, ki so se udeležile športnega tekmovanja v Trziču ob 90-letnici BPT. Tako so dekleta tekmovala v rokometu in kegljanju, naši mladinci pa so tekmovali z mladinci iz Loškega potoka v košarki, rokometu in kegljanju. Mladinke iz Trziča so bile obkrožene uspešne.

Najprej so v rokometu premagale »Šivalnico Hrib« z 11:6. Gole so dale: Roblek 7, Terstenjak 2, Jereb 1, Hojan 1. Za goste pa je vse gole dal Buček (6). Tudi v kegljanju so trziška dekleta premagale svoje nasprotnice za

40 kegljev (BPT — Šivalnica Hrib 749:709). Med kegljalkami je bila najboljša Lavrič Olga iz Šivalnice Hrib, ki je podrla kar 181 kegljev (50 lučajev; 25 na polno in 25 na čiščenje). Sledijo: Roblek 173, Hojan 172 (obe BPT), Turk Š. Hrib itd.

Fantje so najprej odigrali košarkarsko tekmo. Naši so le za 2 koša izgubili (32:30). Tako nizek rezultat so kolegi dosegli zato, ker so igrali le 2 × po 15 minut.

V rokometu pa so naši mladinci premočno premagali svoje nasprotnike z rezultatom 22:9. Gole za ekipo BPT so dosegli: Brzin 5, Šega 7, Urbančič J. 7, Znidaršič 3. Za goste pa so bili uspešni: Levstik 1, Buček 2, Mohar 5, Car 1.

Tekmovanje so pozno popoldne zaključili fantje s kegljanjem. Mladinci Loškega potoka so za 158 kegljev premagali BPT (944:786). Med posamezniki pa so bili najboljši: Ivančič 216, Benčina 186, Košir 189 (vsi Loški potok) itd.

Po dolgem in napornem tekmovanju smo se odpravili do doma na Glažuti, ki je 16 km oddaljen od Loškega potoka (blizu Glažute je Jelenov žleb, kjer so partizani 27. marca 1943 premagali Italijane).

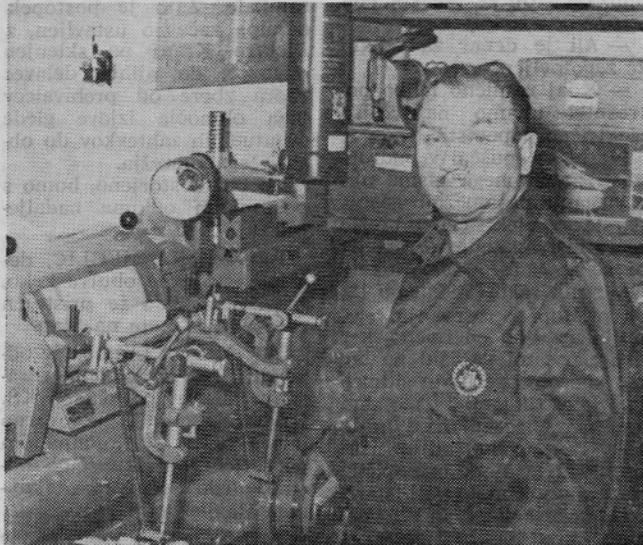
V tem domu smo se malo okrepčali in se veselo zavrtili. Dobro razpoloženi smo se poslovili od prijaznih gostiteljev. Upamo, da se bomo prihodnje leto zopet srečali.

J. B.

Eno vprašanje — šest odgovorov

Eno najvažnejših vprašanj, ki terja množico odgovorov, je v današnjem času prav gotovo — kako stabilizirati naše gospodarstvo. Resnost in odgovornost pri izvajanju stabilizacijskega programa mora postati in ostati tudi vnaprej ena naših najvažnejših nalog. Vendar gre razen zalogam, katere se kopičijo v skladiščih, posvečati veliko skrbni tudi nekaterim drugim elementom, kot so organizacija dela, previsoki stroški poslovanja, večja delovna disciplina in vsesplošno varčevanje. Zlasti varčevanju, ki zajema širok krog vprašanj, kako priti do boljšega gospodarjenja, smo namenili današnji razgovor.

Z omenjenim vprašanjem sem se namenil v valjčkarno k Slavku Pajntarju.

»S samoupravljanjem smo prevzeli v naše roke podjetja in ustanove. Zakaj nismo obenem s tovarnami prevzeli tudi delovne zavesti, saj lahko trdim, da je danes manjša kot nekdanj. Celih trideset let je že minilo po vojni, kako da šele zadnje leto vidimo rešitev gospodarstva v varčevanju? Danes se oglašča v nas samih nevolja ob naročilu mojstrov ali sploh nadrejenih, da moramo varčevati, saj nas tega niso naučili. Delovno zavest bi morali vzporedno uvajati v naš novi sistem dela in družbene preobrazbe. Vsak posameznik v naši družbi je člen verige, ki obenem ukazuje in dela. Vsak bi moral svoje delo opravljati tako, kot bi ga opravljal zase.

Marsikaj bi se dalo odpraviti, kar nam povzroča nestabilnost in inflacijo. Mnogo je bilo izrečenega na račun naših žuljev, ni dovolj samo uničevanje papirja, ki je vedno in povsod pričujoč, če je potreben ali ne. Varčevati je treba tudi pri besedah, ki so dostikrat le vzrok, da se izognemo delu. Trideset let gledanja skozi prste velikim in malim grešnikom je naša največja materialna in moralna napaka. Ovrgli smo star izrek, da 'iz malega raste veliko'.

Za varčevanje se bomo morali ogreti, četudi bo še tako težko k delu navajati razvajene in malomarne ljudi, ki jim ni do naše skupne lastnine. Zmanjšati in zreducirati bo treba marsikatero delovno mesto, ki ni najbolj nujno. Ne bomo se smeli podajati v visoke investicije, ki so sicer potrebne, a presegaajo naše plačilne zmogljivosti. Skratka, vsak naj bo odgovoren za svoje delo, ki naj bi bilo doprinos k boljšemu poslovnemu uspehu in s tem boljšemu zaslužku.

Hinko Derling je tehniški risar v našem podjetju. Na postavljeno vprašanje se je takole razgovoril:

»Marsikdo premalo pomisli v kolikih izvodih bo razmnožil kako obvestilo. Mnenja sem, da se večkrat pretirava glede števila izvodov, ki v takem številu, kakršno je, prav gotovo niso prebrani. Se pa zgodi, da je število izvodov premajhno, manjkajoče pa se nato dopolnjuje s fotokopijami, kar je brez primera dražje. Tudi nekatere interne dokumente bi bilo ceneje pisati na matrico za ciklostiranje, ne pa, kakor delajo nekateri, da napišejo en izvod, ki ga moram razmnožiti na fotokopirnik, ker določen material rabijo v več oddelkih.

Glede izrabe delovnega časa bi veljalo apelirati na delovno zavest vsakega posameznika, ki bo čista le takrat, ko bo vsak samoupravljaec na svojem delovnem mestu storil to, kar se od njega pričakuje in zahteva.

Razvoj tehnike nam je omogočil, da lažje služimo svoj košček kruha kot so si ga služili naši predniki.

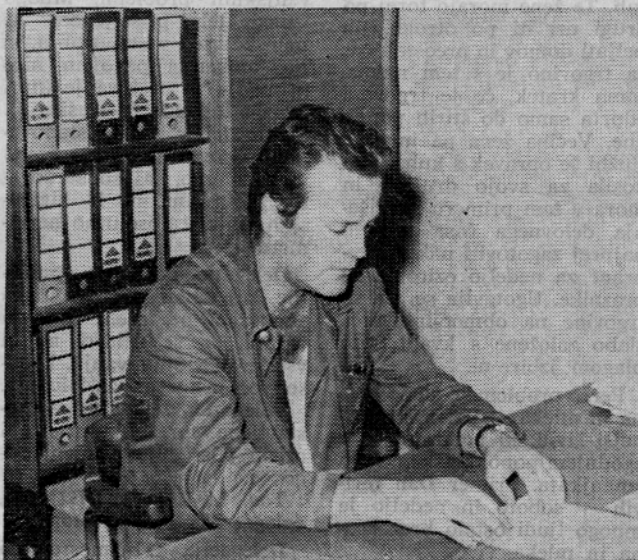
Zvonka Švab, računovodja v naši OZD, mi je takole odgovorila:

»Tako kot vsi delavci na različnih dejavnostih, se moramo tudi delavci v finančnih službah vključiti v akcije stabilizacije in varčevanja.

Stremeti moramo, da bodo smernice stabilizacije ne samo sprejete, ampak tudi izvršene. Da bi se to doseglo, je nujno potrebno zanimanje za akcije stabilizacije pri vseh zaposlenih. Finančniki si moramo predvsem prizadevati za dosledno izvajanje ustave in se držati zakonitosti. V ukrepih, ki so predvsem usmerjeni k izvedbi stabilizacije, moramo opozarjati in nakazovati žarišča neracionalnega in nelikvidnega gospodarjenja, opozarjati na prekomerne zaloge, na neizterjane terjatve in na plačilno nesposobne kupce ter na neracionalno velike izdatke. Pri vsakodnevem delu bi se morali povezati z organi samoupravne delavske kontrole in tako sproti odstranjevati nepravilnosti. Vse cilje stabilizacije oziroma internega programa štednje bomo uspešno izvedli le ob sodelovanju vseh zaposlenih v OZD.

Vodjo izmene v tkalnici Marjana Sušnika sem poiskal v obratni pisarni. O stabilizacijskih ukrepih je povedal naslednje:

»Stabilizacijski ukrepi, kateri zajemajo obrat tkalnice, so predvsem na varčevanju materiala kakor tudi na razporejanju oziroma premeščanju delovne sile.

Varčevanje z materialom se pri nas prične že v sami navijalnici. Stremimo za tem, da je odpadkov čim manj, da so križni navitki kakovostno naviti, isto pa velja tudi za votek. Napake, ki nastajajo v navijalnici, se vlečejo vse do končnega izdelka, prav zato moramo največjo pozornost nameniti prav kakovosti dela v navijalnici.

Problem, ki se pojavlja v tkalnici, je tudi delovna disciplina. Nekateri delavci prepozno prihajajo na delovno mesto in ga prezgodaj zapuščajo. Težave nastajajo tudi v času, ko delavke odhajajo na malico, saj je v določenem času jedilnica polna delavcev iz drugih obratov in služb, zato se čas čakanja včasih zavleče čez določeno mejo.

Težave so tudi s premeščanjem delovne sile, ker je včasih zaradi množice bolniškega staleža težko sestaviti celotno zasedbo vseh strojev. Večkrat moramo tudi z nadurnim delom nadomeščati nezasedeno delovno mesto. Nekateri delavci z razumevanjem sprejmejo začasno premestitev, ni pa malo tudi takih, ki gledajo le osebne interese, zato jih je prav težko prepričati, da je premestitev potrebna in v korist celotnega kolektiva, torej tudi njega samega.

Nekaj informacijo krvodajalstvu

Pred nami je letošnja redna krvodajalska akcija v Trzinu, ki bo v ponedeljek, 29. in torek, 30. decembra, v Zdravstvenem domu. Vsaka osnovna organizacija sindikata ima svoj delovni načrt za pravočasno zbiranje prijavnostnih krvodajalcev. To je naša že tradicionalna akcija. Med nami imamo izredno veliko zaslužnih darovalcev krvi, ki so za svoja humanitarna dejanja prejeli visoka priznanja. Večkratni krvodajalci prejmejo značke s pismenim potrdilom za 5-kratno, 10-kratno, 15-kratno in 20-kratno dajanje krvi.

Pri tem seveda ni upoštevan tisti občan, ki se je sicer prijavil in prišel na odvzem krvi na dan akcije, toda zdravnik je ugotovil, da krvodajalec-človek zdravstveno ni sposoben, in je bil odklonjen. Takih primerov imamo v Trzinu v poprečju 7,5 odstotka, toda iz leta v leto se število odklonov spreminja. Že vsak prehlad ali celo virusna obolenja gripe in drugih obolenj bodo prav zanesljivo pri bolniku poslabšala kri in ne pomaže nobena dobra volja. Seveda pa je razumljivo, da mora vsakdo nekaj ur čakati, da ekipa Zavoda za transfuzijo krvi opravi vse potrebno, od sprejema, natančne izpolnitve kartotečne evidence, laboratorijske in klinične preiskave. Samo zdravnik-specialist lahko odredi sporazumno z darovalcem krvi, kolikšno količino bo dal.

Svoje dolžnosti na področju krvodajalstva ima vsak zdrav človek. Kri je kot zdravilo nenadomestljiva. Marsikaj lahko kupimo v lekarni, ne da bi podvomili v kakovost zdravil, zadostuje nam le to, da preberemo navodilo proizvajalca in zdravila zaužijemo. Toda krvi ni mogoče kupiti. Le človek jo lahko da človeku. Prisiljeni smo, da si med seboj s tem zdravilom pomagamo! Imejmo pred očmi resnico, današnja in jutrišnja stvarnost — vsak človek lahko doživi dan, ko mu bo kri potrebna! Seveda jo bo lahko dobil od neznanega krvodajalca ali celo mnogih krvodajalcev (ob težjih operacijah ali porodih) v specializiranih zdravstvenih ustanovah.

Krvodajalec, ki daruje kri 25-krat, 30-krat ali še večkrat, prejme diplomo in veliko plaketo Rdečega križa Slovenije. Naprošamo vse zdrave sodelavce BPT, da se po lastnih odločitvah vključijo med krvodajalce. Ni prav, niti pošteno, da bi nekdo daroval kri morda 30-krat, njegov delovni tovariš pa še nikoli, kajti zavedati se moramo, da kri dandanes rešuje mnogo človeških življenj.

Koordinacijski odbor
za krvodajalstvo

Eno vprašanje...

(Nadaljevanje s 6. strani)

Sonja Sajovic mi je takole opisala svoje gledanje na štednjo.

»S tem vprašanjem se moramo ukvarjati vsi zaposleni, tako mi, ki delamo na režijskih delovnih mestih kot delavci, ki delajo na normo. Vsakdo naj bi se zavedal, kaj to pomeni in s čim bi lahko pripomogel za hitrejšo dosego našega skupnega cilja — stabilizacije gospodarstva.

Ker sem zaposlena v konfekciji, bom skušala opozoriti na nekatere stvari, katere se nanašajo na naš obrat.

Vsak dan se srečujemo s težavo, kje dobiti prostor v skladišču blaga, krojilnici, šivalnici in pakirnici. Nesporazumi med delavci si sledijo drug za drugim, prav tako med vodstvom konfekcije in belilnice. Ker ni prostora pri nas, moramo blago odvažati v skladišče gotovih izdelkov, kljub temu da ga že čez dva dni rabimo, sledi zopet prevoz nazaj v konfekcijo. Pri tem pa je treba za delo prositi tiste delavce, ki imajo svoje delo pa jim je to prekladanje sem ter tja še dodatna obremenitev. Nema lokrat pride do zastojev, ki so v takih pogojih dela večkrat upravičeni. Nemogoče je izračunati, koliko je izgubljenih delovnih ur, ki so porabljene za čakanje in transport.

Problem nastaja tudi pri nepravčasni dobavi blaga iz belilnice. Kako naj v začetku meseca mi izdelamo nek artikel, katerega v prodaji nujno rabijo, blago pa dobimo šele proti koncu meseca. Da nam mora belilnica blago dobaviti isti mesec, kot ga moramo mi predelati v gotove artikle, se mi zdi nesmiselno, saj imamo potem nepotrebne težave pri tehnološkem procesu.

Za vsak mesec imamo načrtan mesečni plan, katerega naj bi izpolnili 100 %. Pri tem ni upoštevano, da ga ne moremo doseči, ker ni ustreznega blaga, primanjkuje sukanca za vezenje, večkrat nimamo vezenin, povrhu vsega pa največkrat manjka še embalaža. Kljub raznim kombinacijam in prizadevanju nas vseh — plana ne dosežemo.

Kdo je temu kriv?

Mislim, da bi nujno potrebovali tehnologa. S študijem tehnološkega procesa in poenostavitvijo dela bi se dalo zmanjšati efektivni čas izdelave posameznih artiklov. Proizvodnja je tako raznolika in pestra, da tehnologu ob 50 vrstah izdelkov dela sploh ne bi zmanjkalo.

Za delavke v konfekciji bi bilo stimulatívno, če bi osebne dohodke izenačili z enakopravnimi delovnimi mesti v drugih obratih, posebno še sedaj, ko ima konfekcija velik delež pri prodaji našega blaga.

Z večjo disciplino in vestnostjo pri delu, z zmanjšanjem bolniških izostankov in ekonomičnejšo porabo osnovnega in pomožnega materiala, bi vsi skupaj prispevali k stabilizaciji.

Marjan Herak ima vrsto predlogov, s katerih uresničitvijo bi mnogo prihranili.

»V naši OZD je nekaj takih delovnih mest, ki niso polno zasedena, takšne delavce bi bilo nujno dodatno zaposliti, tako da bi smotrnejše izkoriščali svoj delovni čas.

Izkoriščanje strojev in naprav je premajhno, saj včasih brez potrebe stroji počivajo, za kar je večkrat kriv tudi slab delavčev odnos do naprav in opreme v tovarni. Na mnogih delovnih mestih je ob času malice delovni postopek ustavljen, stroj pa ostane v pogonu.

Mnogo bi se dalo prihraniti tudi na področju inovacij in izboljšav. Pri nas v Jugoslaviji smo na tem področju sploh na repu evropske lestvice. V nekaterih podjetjih so se že začeli zavedati položaja te tako pridobitvene dejavnosti. V jeseniški železarni že pridobivajo nekatere vrste jekel na nov, cenejši način, kar je zasluga domačih strokovnjakov.

V kranjski Iskri so izračunali, da bi ob upoštevanju vseh inovacij njihovih delavcev prihranili 10 milijard starih dinarjev.

Mariborska Elektrokovina je ustanovila svoj klub inovatorjev. V naši OZD bi bilo treba pospešiti to dejavnost, ki bi delavce vzpodbujala k iskanju cenejših rešitev, vodilni delavci pa bi morali bolj pozorno prisluhniti koristnim predlogom.

Dosedanja praksa je pokazala, da je v našem podjetju povsem drugače. Če inovacija kljub nevzpodbujanju vendarle nastane, se za vogali slihi že štetje tisočakov, ki jih komisija inovatorju še sploh ni dodelila.

Področje dela, s katerim se ukvarja naša delovna organizacija, nikakor ne dovoljuje zmanjšati uvoza, zato je treba iskati rezerve drugod. Le malokatera tovarna pri nas ima možnost, da se lahko poslužuje svoje lastne električne energije. To ugodnost vsekakor premalo izkoriščamo zlasti v nočnih urah.

Zakaj ne izrabljamo kapacitet elektrokotla?

Možnost bi bila, da bi v nočni izmeni delali v belilnici pa tudi na nekaterih delovnih mestih drugod.

Obstaja kabelski sistem s tovarno Peko. Zakaj podjetji ne skleneta pogodbe o prodaji naše nočne odvečne električne energije? Bilo bi manj zastojev v proizvodnji, če bi večjo skrb posvečali preventivnemu vzdrževanju. Z izdelavo rezervnih delov posameznega stroja, ki se običajno radi pokvarijo in jih moramo kupovati v tujini, bi tudi precej prihranili, odpa-

del bi nakup pa še zagotovljeno bi bilo takojšnje obratovanje pokvarjenega stroja. Že pred meseci je bil dan predlog, da bi z izdelavo kopic delali reklamo za naše izdelke. Strošek pri izdelavi takšnih kopic bi bil minimalen, saj bi pri tem lahko uporabili najmanjše konce blaga.

Se mnogo je takšnih skritih rezerv, ki sploh niso skrite, le videti jih je potrebno. Kabli do 10 m dolžine se valjajo okrog neporabljeni in čakajo na sežig oziroma prodajo na odpad.

F. G.

odločitve o skupni porabi v temeljnih in drugih organizacijah združenega dela in interesnih skupnosti zdravstvenega varstva, kot so: osnova za nadomestilo osebne dohodka delavca, valorizacija osnov, višina in oblika nadomestil ter drugih denarnih dajatev, pogrebna, posmrtnina.

Predsedstvo pa je hkrati sprejelo še naslednje stališče:

1. Višina nadomestila osebne dohodka za čas delavčeve bolezni naj bo 90 %, za nego družinskega člana pa 80 % osnova nadomestila. Zato predlaga, naj temeljne in druge organizacije združenega dela na osnovi sindikalne liste za leto 1976 uredijo v skladu s stališčem predsedstva višino nadomestila osebne dohodka za čas delavčeve bolezni. Enako določilo naj vsebuje tudi sporazum samoupravne interesne skupnosti zdravstvenega varstva, pri čemer naj bo skladno s stališčem predsedstva urejen tudi družinski dopust za nego družinskega člana.

2. Za pogrebno ob smrti delavca na delu naj se po sindikalni listi 1976 krije le razlika med pogrebno, ki je določena po sporazumu skupnosti zdravstvenega varstva, in med stvarnimi pogrebni stroški, ki jih je imela prizadeta delovna organizacija.

3. V skladu z odločitvijo, naj bo nadomestilo za čas delavčeve bolezni v višini 90 % od osnove, predsedstvo poziva vse sindikalne organizacije v temeljnih in drugih organizacijah združenega dela, občinska vodstva sindikatov in zveze sindikatov Slovenije ter skupnost zdravstvenega varstva, naj opozarjajo na to, da so solidarnostna sredstva za boleznine namenjena izključno za boleznine in ne za druge izdatke zaradi delavčevega izostajanja z dela. Glede odrejanja in nadzora nad uporabo sredstev za nadomestila v temeljnih in drugih organizacijah združenega dela in skupnostih zdravstvenega varstva pa predsedstvo priporoča, naj se sindikalne organizacije v temeljnih in drugih organizacijah združenega dela in občinska vodstva sindikatov in Zveze sindikatov Slovenije dogovorijo s skupnostmi zdravstvenega varstva o pooblaščenih zdravnikih za odrejanje bolniškega staleža. O namembnosti uporabe sredstev za nadomestila pa naj po potrebi razpravljajo tudi organi samoupravne delavske kontrole.

4. Predsedstvo podpira mnenja, izražena v poročilu o javni razpravi, da v sedanjem trenutku v predloženih sporazumih ni mogoče bistveno širiti obsega pravic. Že predlagane rešitve, ki se nanašajo na opustitev predhodnega zavarovanja delavcev za izkoriščanje določenih pravic zdravstvenega varstva in zdravljenje alkoholizma in narkomanije namreč pomenijo uspešen napredek najmanjšega obsega zdravstvenega varstva delavcev — občanov.

Interne informacije republiškega sveta ZSS

OCENA PREDSEDSTVA RS ZSS O JAVNI RAZPRAVI, NAMENJENI OSNUTKOM SAMOUPRAVNIH SPORAZUMOV SKUPNOSTI IN ZVEZE SKUPNOSTI ZDRAVSTVENEGA VARSTVA SLOVENIJE

Predsedstvo republiškega sveta Zveze sindikatov Slovenije je 28. oktobra sprejelo poročilo organizatorjev javne razprave v maju letos objavljenih osnutkov samoupravnih sporazumov s področja zdravstvenega varstva v Sloveniji. Ugotovila je, da je bila javna razprava uspešna in

je dala pomemben prispevek k usklajevanju stališč o rešitvah, predlaganih v posameznih delih sporazumov.

Sporazumi interesnih skupnosti zdravstvenega varstva urejajo vprašanja, na katera je opozoril v 8. sklepu kongres Zveze sindikatov Slovenije. Ti pa so:

— obseg pravic iz zdravstvenega varstva — enoten najmanjši obseg zdravstvenega varstva v SR Sloveniji;

— ustrezna in enotna ureditev denarnih pravic, osnov za nadomestila, valorizacija osnov in nadomestil za izostanek z dela zaradi bolezni ter enotne osnove in višina drugih denarnih dajatev — pogrebne, osmrtnine, povračila za potovanje delavcev zaradi bolezni;

— enotnejša politika participacije pri izkoriščanju zdravstvenega varstva, ki naj ne ovira občana v uživanju zdravstvenega varstva.

Predsedstvo je nadalje precenilo uspešnost dosedanjega usklajevanja stališč do zadev, ki jih sporazumi združenega dela in sporazumi samoupravnih interesnih skupnosti zdravstvenega varstva urejajo. Zavzelo se je, naj se za področje zdravstvenega varstva delavcev dopolnjuje

Predstavljamo vam (J. Lončarja, udeleženca JAHO VI.)

V torek, 12. novembra, se je vrnila v domovino šesta jugoslovska alpinistična himalajska odprava, ki je bila med vsemi doslej najuspešnejša, saj se je sedem alpinistov te odprave povzpelo po južni steni (do letos še nepreplezana izredno težavna stena) na vrh 8475 m visokega Makaluja — pete najvišje gore na svetu. Popoln uspeh sedmih alpinistov, ki sodi v sam vrh alpinističnih dosežkov, je rezultat dela celotne 21-članske odprave, v kateri pa sta bila tudi dva Tržičana, in sicer Dušan Srečnik in član našega kolektiva Janez Lončar. Glede na vrhunski uspeh odprave in velikega števila ljubiteljev gora v naši OZD smo se namenili, da v tej številki »Tekstilca« podrobneje predstavimo bralcem sodelavca, ki je skupaj z ostalimi člani JAHO VI pripomogel, da slovenski alpinizem tudi v svetu nekaj pomeni.

Janeza, ali kot mu alpinisti pravijo »Soder«, bom na začetku kar sam predstavil: Rojen je bil 29. 9. 1948 v Tržiču, po poklicu je tekstilni tehnik, zaposlen v obratu predilnice na delovnem mestu »mojster predpordilnice«, seveda pa ni potrebno poudariti, da je velik ljubitelj gora že od mladih nog.

Običajno se pri vrhunskih športnikih v razgovoru najprej pojavi vprašanje, kje, kdaj in kako ste pričeli s tem športom ter kdo vas je za to navdušil.

Tudi Janezu sem zastavil to vprašanje, nasmejale se je in začel pripovedovati:

Ce gre že za tako vprašanje, potem moram reči, da sem bil prvič v hribih, ko mi je bilo dve leti. Stric Matevž me je namreč vzel s seboj na vrh Storžiča, seveda me je ves čas nesel, toda na vrhu te 2132 m visoke gore sem vendarle bil. Kasneje sem hodil s starši na izlete po planinah v okolici Tržiča, ko sem bil malo starejši pa tudi drugim. Na Triglavu sem bil prvič z očetom in mamo, ko sem bil star 10 let. Udeleževal sem se tudi izletov, ki jih je organiziralo tržiško planinsko društvo in pri tem navezaval stike z alpinisti. Na teh izletih sem bil med drugim tudi na Razorju, Rjavini in seveda tudi na Triglavu.

Kdaj si se vključil v vrste alpinistov?

V začetku sem bil alpinist — pripravnik, to je bilo leta 1967; po opravljenih določ-

nih vzponih, teh je bilo 20, pa sem postal alpinist. Kot pripravnik sem preplezal prve smeri z Matjažem Anderletom, in sicer severno in zahodno steno Storžiča, kjer so sicer kratke, a vendar težke smeri, ki so služile za pridobivanje fizične kondicije za zahtevnejše vzpone v Kamniških in Julijskih Alpah ter Karavankah. Prvi težji vzpon kot pripravnik sem skupaj z Anderletom opravil v Storžiču. Takrat, bilo je 4. junija 1967, sva preplezala Matevžev steber pod vodstvom Janka Jermana. V letu 1967 sem se udeležil tudi alpinističnega tabora za Akom, takrat sem preplezal tudi centralno smer široke peči.

Naše bralce bo verjetno zanimalo, koliko vzponov si opravil doslej in kje vse si plezal?

Skupaj imam za seboj 210 registriranih vzponov različnih težavnostnih stopenj, med njimi tudi nekaj prvenstvenih smeri, med katerimi naj omenim Zajmenove čeri v južni steni Velikega vrha ter tržiški smeri v južni steni Vogla in v Debeli peči. Glede na precejšnje število vzponov, ki sem jih opravil, bom navedel le nekatere najpomembnejše. Spomladaj leta 1967 sva skupaj z Jožetom Rožičem preplezala Kramarjevo smer v Storžiču (to je bila moja prva smer), marca leta 1968 sem opravil prvi zimski vzpon na Begunjščico, in sicer po Zeleniški smeri, istega leta pa sem preplezal še Bavarsko

smer v severni triglavski steni (ta smer je lepa, ne pretežka in plezanje po njej je res užitek). V isti steni sem plezal Peternelovo smer s Copovim stebrom skupaj z »Zobačem« (Srečnik Dušan op. p.). Ta vzpon je trajal 10 ur. V severni steni Triglava sem preplezal še Slovensko smer, Nemško smer, Skalaško smer z ladjo, v severozahodni steni Triglava pa še Ljubljansko smer. Po odsluženju vojaškega roka sem 1970. leta plezal v Paklenici, in to eno težjih smeri na Aniča Kuk in pa leta 1974 z Bencetom Aschembrennerjevo smer v severni steni Travnika.

Plezal sem tudi v gorah izven domovine. Tako sem šel avgusta 1971. leta z žensko odpravo v Centralne Alpe v Bernino v Svici (v bližini St. Moritza). Ob tej priliki sem preplezal »Biancograd« v Piz Bernini (4049 m), Piz Palù (3905 m) in njegov vzhodni steber, nato še Piz Argient (3945) in Piz Zupo (3995 m). S to odpravo sem prečil tudi Bellavisto (3804 m). V italijanskih Dolomitih sem bil naslednje leto, plezal pa sem skupaj z Bergantom »Piccolissimo« v skupini Tri cine. Tega vzpona se še dobro spominjam, saj je bilo sprva vreme zelo slabo, vendar je bila na čvrsti skali zelo »lepa plezarija«. Podal sem se tudi na Materhorn, kjer pa zaradi izredno slabega vremena nisem uspel priti na vrh.

V Franciji sem bil leta 1972, kjer sem skupaj še s tremi našimi alpinisti julija meseca prečil vrhove Mont Blanca. Naslednje leto sem se povzpelo po Contaminovi smeri (južna stena) na 3800 m visoki Augille dü Müdi, čez eno leto pa skupaj z Borutom Bergantom, Filipom Bencetom in Dušanom Srečnikom po severni steni 4207 m visoke gore Grandes Jurasses. Ta vzpon je trajal od 7. do 9. avgusta, v steni smo bili tri dni, vmes smo dvakrat bivakirali, nagajalo nam je tudi slabo vreme.

S prvo slovensko alpinistično odpravo sem bil leta 1973 tudi v Yosemiteh — El Capitan v Kaliforniji.

V svoji plezalni karieri je naš sodelavec osvojil tudi vrhove v Centralnih Alpah: Piz Palù (3908 m), Bella Vista (3804 m), Piz Zupo (3995 m), Piz Argient (3945 m) in Piz Bernina (4049 m)

In kako je bilo z vzponi v tem letu?

Letos sem opravil 19 vzponov, med katerimi velja omeniti Jenjavo smer v Aniča Kuku v Kanjonu Velike Paklenice (Velebit); Belač-Zupanova smer v severni steni Šita ter v mesecu juliju eno težjih klasičnih smeri v preko

1000 m visoki steni Sass Maor v skupini Pala v italijanskih Dolomitih. Vrhunec pa je bilo sodelovanje v odpravi na Makalu od 12. avgusta do 12. novembra.

Ko si že omenil Makalu, ne morem mimo tega, da te ne bi vprašal, kako si prišel v izbor za odpravo v Himalajo, saj vemo, da je bilo za VI. JAHO prijavljenih 36 kandidatov?

Prijave kandidatov so zbirali posamezni Alpinistični odseki, ki so prijave, v katerih so bili navedeni vsi vzponi ter ostali pomembnejši podatki o kandidatu poslali komisiji za alpinizem in komisiji za odpravo v tuja gorstva pri PZS.

Tam se je vršil izbor samih članov ekspedicije. Izbor ni bil lahak, kajti treba je bilo izbrati najboljšo, pri tem pa upoštevati še kup drugih zahtev, kot znanje, s katerim bi posameznik odpravi najbolj koristil, možnost pomoči v času priprav, da se brez težav vključi v ekipo, poleg tega pa je bil pri izboru dan poudarek za udeležbo čim več mladih, perspektivnih alpinistov. Po izbiri smo morali še skoz štetilne preglede, po treninjah pa so bili še pregledni testi. Ker sem imel v zadnjem času precej pomembnih vzponov in ker pri pregledih in testiranju ni bilo nobenih težav, izpolnjeval pa sem tudi večino ostalih pogojev, sem bil izbran v odpravo.

Ceprav sem več ali manj vedel za odgovor, sem govornika vseeno vprašal, kako izrabi svoj prosti čas?

Kar zadeva prosti čas moram priznati, da ga v veliki večini posvetim goram in njihovim lepotam. Človek, ki tega ni sam doživel, si ne more predstavljati velikega notranjega zadovoljstva potem, ko po mnogih urah napornega plezanja premagaš steno. Pozimi, če ne grem v gore, izrabim prosti čas za smučanje, rad pa tudi drsam.

Kot izkušenega alpinista, ki je v svoji karieri doživel že marsikaj, sem ga vprašal po veselih pa tudi žalostnih dogodkih v gorah?

Veselih dogodkov v gorah je mnogo in človek se vseh

se kdo od znancev ali prijateljev ponesreči. Čeprav se žalostnih spominov izogibamo, pa se vendarle često spomnim ponesrečenih tovarišev, saj ni mogoče pozabiti padcev Križnarja in Škerlja izpod samega vrha široke peči za Akom ob plezanju v okviru alpinističnega tabora, nadalje smrtonosnega padca Rika Salbergerja v severni steni Triglava v Bavarski smeri, katerega je povzročil kamnit plaz; često pa se spomnim tudi prve nesreče, ki sem jo doživel v gorah, ko sem kot pripravnik skupaj z Anderietom in Jermanom, ki je bil z nama v navezi kot vodja (bil je že izkušen alpinist) plezal v Storžiču po Matevževi smeri. Nenadoma se je Jermanu odtrgal oprimek in padel je za celo dolžino vrvi, to je kar 40 m. Pri vsem tem pa se je padec vseeno srečno končal, saj si je zlomil le ključnico in izbil zob.

In kakšni so tvoji načrti in želje v bodoče?

Želel bi, da bi še naprej lahko tako uspešno plezal kot do sedaj ter da bi bil še kdaj izbran v katero od naših alpinističnih odprav v tuje gore. V naslednjem letu imam v načrtu nekaj vzponov v Dolomitih in Centralnih Alpah, seveda pa je težko že danes reči točno na katere vrhove in po katerih smereh. Večjih načrtov običajno ne delam, saj se često zgodi, da se jih iz različnih vzrokov kljub vsem pripravam ne da realizirati.

Se bi se lahko pogovarjala o različnih stvareh v zvezi z alpinizmom, vendar upam, da sem Janeza Lončarja, člana zmagovite odprave na MAKALU v zadostni meri predstavil bralcem — njegovim sodelavcem. Ob koncu najinega razgovora sem se Janezu zahvalil za sodelovanje z željo, da bi nam v naslednjih številkah »Tekstilca« v nadaljevanjih opisal vse kar je doživel, videl in spoznal v treh mesecih naporov v gorovju Himalaje ob osvajanju Makaluja.

Istočasno želim izkoristiti priliko, da mu v imenu uredništva in naših bralcev še enkrat iskreno čestitam za

niti ne more spomniti. V lepem spominu imam veselo spuste po petem žrelu z vrha Storžiča, seveda le ob pravem snegu, ko se z vrha po zadnjici »pripelješ« prav do dna. Ob enem takih »spustov« smo potrebovali le 10 minut, da smo prišli v »podeno«.

Seveda je v gorah včasih tudi žalostno in to takrat, ko

uspeh, ki ga je dosegel skupaj z ostalimi člani VI. JAHO. Upamo in želimo mu, da bo še naprej tako uspešen v gorah in izbran v katero od naslednjih odprav, morda na PAMIR ali na samo streho sveta — 8848 m visok Mount Everest, katerega osvojitev je v načrtu odprave v letu 1979.

J. F.

Obisk pri naših upokojencih

Tokrat sem obiskal Antona Dorniga, ki stanuje na Partizanski cesti. Pust meglen, novembrski dan je bil, tako da mi je po-
menek v topli kuhinji kar prijat.

Dolgoletnega, še vedno aktivnega člana tržiške gasilske čete me vprašal o njegovi mladosti.

»Rodil sem se 26. maja 1905 v Tržiču. Kljub temu, da je imel oče kovačijo na Blejski cesti — hiša še sedaj stoji — je bilo v tistih časih težko preživljati 14 otrok. Dobro se mi zdi, da nekdanja očetova obrtniška dejavnost ni šla povsem v pozabo, saj v stari delavnici še vedno dela bratov sin, ki ima malo obrt.«

»Kdaj ste se zaposlili v BPT?«

»Ko mi je bilo 16 let sem se šel učiti za strojnega ključavničarja k privatnemu mojstru Alojzu Kosu. 20. oktobra 1924. leta sem se zaposlil v Bombažni predilnici in tkalnici in delal tu vseskozi do upokojitve. Najprej sem opravljal delo strojnika v tovarniški hidrocentrali. To delo se mi je zdelo preveč monotono in premalo razgibano, zato sem se po nekaj letih zaposlil raje v mehanični delavnici, kjer je bilo delo raznoliko, saj smo popravljali stroje po vseh obratih.«

»Ali vam je bilo delo v mehanični delavnici všeč?«

»Že prej sem povedal, da mi ni bila všeč monotonost, a upokojitve nisem dočakal v mehanični delavnici, ker sem bil po osvoboditvi premeščen v avtomehanično delavnico, kjer sem delal na delovnem mestu šofer.«

Tudi takrat, v predvojni Jugoslaviji, je bilo treba služiti vojaški rok. Vojaško suknjo sem nosil dve leti — 1926 in 1927. Po dvakrat pa sem bil še na orožnih vajah, dvakrat v stari, prav tolikokrat pa v novi Jugoslaviji.«

»Kako ste se razumeli s svojimi sodelavci?«

»Vseskozi, verjetno je danes še ravno tako, je bilo raznih podtikanj vedno dovolj, toda prej ali slej se je pravica vedno izkazala.«

Vedno sem gledal, da sem po strokovni plati napredo-

val, saj sem poleg učne dobe, torej pomočniškega izpita, naredil še izpit za varilca, 1940. leta mojstrski izpit iz svoje stroke in poklicni šoferski izpit.«

»Slišal sem, da se že dolgo ukvarjate z gasilstvom; kdo vas je navdušil za to humano delo?«

»Vsi fantje, kar nas je bilo v družini smo to žilico nasledili po očetu. Moj oče je bil med ustanovitelji Gasilskega društva Tržič. Že od mladega aktivno sodelujem pri tržiškem gasilskem društvu, kjer sem kljub temu, da mi leže na hrbet že osmi križ, še vedno častni član društva in častni član občinske gasilske zveze Tržič.«

»S čim se ukvarjate, da vam čas hitreje mineva?«

»Žena mi je že pred dvema letoma umrla, tako da sedaj živim v skupnem gospodinjstvu s hčerjo. Včasih sem pomagal varovati vnuke, sedaj so pa že tako odrasli, da imam več časa za druge opravke, za katere lahko rečem, da jih ni malo.«

Najraje prebiram dnevno, tedensko in mesečno časopise. Nisem še izgubil interesa za gospodarske in politične razmere v občini kakor tudi ne v državi in svetu. Vsekakor mi dolgčas ni nikoli, saj imam poleg časopisja, radia in televizije še kokoši na dvorišču, v dnevni sobi pa karnarčka in papigo, ki zna govoriti par besed.«

Odšel sem z željo, da bi sogovornik še vrsto let z vestnim delom pomagal gasilski četi. F. G.

Srečanje z našimi upokojenci

V petek, dne 14. novembra, ob 19. uri je bilo srečanje z našimi upokojenci, ki so bili starostno ali invalidsko upokojeni od 15. maja 1974 do 30. septembra 1975. Srečanje je bilo v gostišču pri »Damulneku«.

Poleg upokojencev so se srečanja udeležili še glavni direktor podjetja tov. Janko Lončar, predstavniki samoupravnih organov, družbenopolitičnih organizacij in obratovodje.

Po krajšem nagovoru je glavni direktor bivšim sodelavcem podelil spominske knjige Ivana Jana — »Dražgoška bitka«. Ob večerji, prijetnem kramljanju in obujanju spominov je čas hitro minil.

Za našo varnost moramo skrbeti sami

Odločili smo se, da vam v nekaj nadaljevanjih posredujemo nekatere najvažnejše člene Pravilnika o varnosti podjetja z namenom, da bomo pravilnik še bolj poznali

in s tem še več prispevali za našo varnost v podjetju:

Clani kolektiva so ob vsakem času dolžni čuvati druž-

beno lastnino, s katero upravljajo in izpolnjevati obveznosti, ki jih določa Pravilnik in drugi splošni akti.

Clani kolektiva lahko vstopajo v OZD ne da bi se javili vratarju le takrat, kadar pridejo na redno delo. V vseh ostalih primerih (nadurno delo, obratna ambulanta), ko pridejo v OZD izven svojega rednega delovnega časa, pa so se dolžni prijaviti vratarju, ki evidentira prihod in izhod iz OZD, razen oseb, ki imajo dovoljen stalen izhod.

Izhodi iz OZD so dovoljeni med delovnim časom le na podlagi izhodnih dovolilnic, ki jih podpišejo pooblaščen osebe. Na izhodno dovolilnico se kot vzrok izhoda napiše le »službeno« ali »privatno«, o čemer odloča pooblaščen podpisnik.

Pooblaščen osebe so: glavni direktor, direktorji sektorjev in njihov namestniki, obratovodje in njihov namestniki, vodje oddelkov, vodje izmen, vodje posameznih služb. Na nočni izmeni podpisujejo izhodne listke mojstri.

Predavanje o požarni preventivi

V tem letu smo se odločili, da na predavanje o požarni preventivi povabimo vse, ki so v naši delovni organizaciji zaposleni manj kot dve leti. Na ta način smo k predavanju vabili 54 članov našega delovnega kolektiva.

Ogledali so si barvni film o uporabi ročnih gasilnih aparatov, predsednik društva tovariš Riko Dobrin pa

liko neustrezno nameščenih električnih aparatov, kakor tudi, da bomo morali strožje nastopiti pri prizadevanju za omejevanje kajenja na območju OZD.

Ob zaključku smo poslušalce ponovno seznanili z uporabo različnih ročnih gasilnih aparatov, predvsem pa novega aparata na razpršeno vodo V 9.

Udeležba na predavanju ni bila najboljša

je udeležencem posredoval podatke o požarih v letošnjem letu s poudarkom na vzrokih in posledicah teh požarov.

Udeleženci predavanja so bili seznanjeni z glavnimi ugotovitvami preventivnega pregleda za področje požarne varnosti, ki nas opozarja, jo predvsem na to, da imamo v delovnih prostorih ve-

nerazumljivo je dejstvo, da pri udeležbi tega predavanja beležimo 20 neupravičenih izostankov, čeprav je bilo z obratnimi vodstvi urejeno vse, da je bila udeležba mogoča vsem vabljenim, poleg tega pa je skrb za požarno varnost del delovnih dolžnosti na slehernem delovnem mestu.

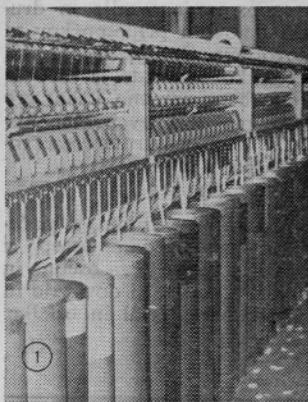
I. G.

Poznate naše stroje?

Če jih poznate, lahko to preizkusite s spodnjim testom. Na slikah so deli raznih strojev, pod njimi pa trije možni odgovori, od katerih je le en pravilen.

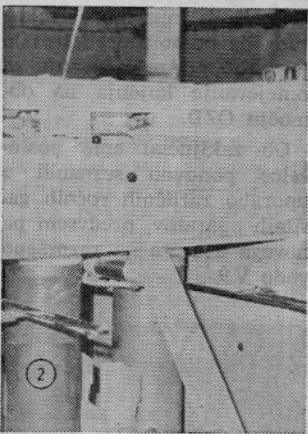
Če ne bo šlo, lahko poiščete pravilne rešitve na zadnji strani.

■■■

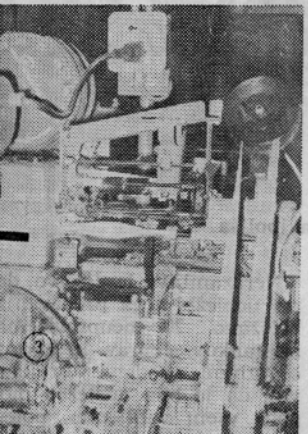
1. a) prstančni predilni stroj
b) brezvretenski predilnik
c) križno previjalni stroj

■■■

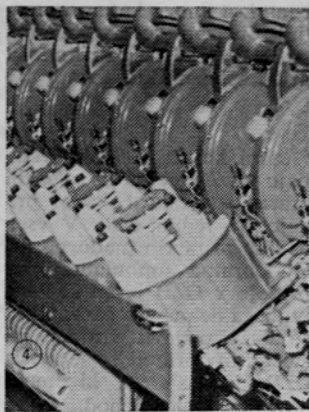

2. a) raztezalka
b) mikalnik
c) predilni stroj

■■■

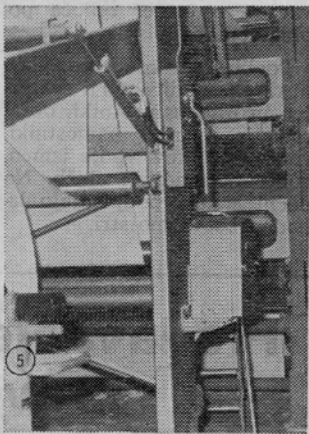

3. a) votkovni navijalni stroj
b) križno previjalni stroj Autoconer
c) unifil naprava

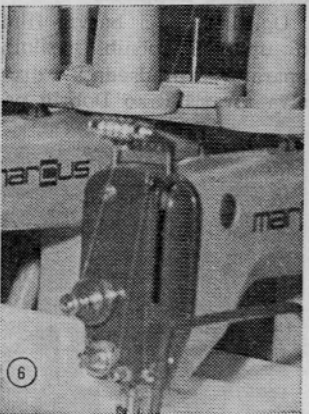
4. a) križno previjalni stroj Autoconer
b) votkovni navijalni stroj
c) sukalni stroj

■■■

5. a) razpenjalni sušilnik
b) kalander
c) strižno čistilni stroj

■■■

6. a) vezilni avtomat
b) hitrošivalni stroj
c) stroj za obzankanje

Novosti na policah tržiške knjižnice

Billes PERRAULT:
VELIKI DAN

Francoski pisatelj Gilles Perrault, ki ga bralci poznajo že po RDEČEM ORKESTRU, je po dolgoletnem poizvedovanju in iskanju prič in dokumentov napisal knjigo o enem največjih dogodkov druge svetovne vojne: o izkrcanju zavezniških vojaških enot na francoski obali, v Normandiji, 6. junija 1944.

O tem izkrcanju je bilo že veliko napisanega, a kljub temu je knjiga **VELIKI DAN** nekaj novega, svežega. Perrault nam s svojim živahnim in lahkotnim stilom pripovedovanja podaja kompleksno sliko takratnih razmer v okupirani Evropi in v zavezniških deželah med pripravami na izkrcanje. Popelje nas k francoskim družinam, ki že dolgo trpijo glad in pomanjkanje, k članom odporiškega gibanja, ki jih nacisti lovijo in pobijajo kot »teroriste«, k ameriškim in angleškim delavcem, ki izdelujejo orožje in pripravljajo obracun z nacisti, k nemškimi vojakom v utrdbah »atlantskega zidu«, ki slepo verjamejo Hitlerju... Seznanani s razmerjem sil, s sestavo enot in njihovo oborožitvijo na nemški in na zavezniški strani... To so realni opisi, opisi brez olepšavanja in pretiravanja, brez podcenjevanja sovražnika.

DNEVNIK NINE KOSTARINE

DNEVNIK NINE KOSTARINE je po svojem nastanku nekaj izjemnega: ni literarno delo, niti niso spomini, pisani za javnost, je resnično samo dnevnik preprostega dekleta z veliko vero v ideale, ki se rušijo. Doraščajoče deklet, razpeto med zvestobo domovini in ljubeznijo do staršev, dogodkov ne more razumeti in si išče odgovorov na različna vprašanja.

DNEVNIK NINE KOSTARINE je prav zaradi otroške iskrenosti in neposrednosti pretresljiva izpoved.

Cornelia Otis SKINNER:

GOSPA SARA

Nobena današnja filmska zvezda ne uživa tolikšne slave, kakršne je bila nekoč deželna velika igralka **SARA BERNHARDT**. Več kakor pol stoletja je Sara s svojim »zlatim glasom« in čustvenim temperamentom omamljala francosko publiko, pa tudi gledališko publiko po vsem širnem svetu, koder so jo vodile njene znamenite turneje.

Sara Bernhardt se je rodila 1844. leta in je dočakala skoraj 80 let. Igrala je do zadnjega diha. Ob njeni smrti leta 1923 je nekdo zapisal: »Umrla je poslednja vila. Ne srečni vsi tisti, ki Sare niso poznali!»

Toda ob tej odlični knjigi jo vendarle spoznamo tudi mi. Spoznamo njeno veličino, njene odlike in slabosti ter vsakovrstne dogodivščine, kakor nam jih slika Američanka Cornelia Otis Skinner, ki je tudi sama znana igralka. Pod njenim spretnim peresom sta življenje in čas gospe Sare postala očarljiva in zabavna sedanjost.

Smiljan ROZMAN:

SIN MARTIN

Velika biografija sina Martina se začne, ko ga že vsi nestrno pričakujejo, in ko se še sploh ne ve ali bo sin ali bo hči. Vendar rodi se sin in oče je neznansko srečen.

Malega sina Martina nato spremljamo na naporni poti mimo prvih življenjskih težav in preprek, ko mu še delajo preglavice negotovi koraki, raziskujemo z njim predale in skrivne kote, sledimo mu na sprehodih po Ljubljani, se z njim posankamo pozimi in skopamo v morju poleti. Spoznamo njegovega očeta in mamo, njegove strice in tete, prijatelje in igrace.

Res je to imenitna zgodba in sin Martin je pravi junak, čeprav je z mamo in očetom vred podoben tolikim drugim otrokom, mamam in očetom. In zaradi tega je živahno napisana knjiga, čeprav namenjena otrokom, prijetno brani tudi za odrasle.

Poljski klasik in Nobelov nagrajenec Henryk Sienkiewicz je avtor, ki ga slovenski bralci dobro poznajo. Njegovi najbolj popularni teksti (**Z OGNJEM IN MECEM, QUO VADIS, KRIZARJI, POTOP, MALI VITEZ**) so ga približali številnim generacijam, tako da ga lahko štejemo med najbolj prevajane pisatelje iz svetovne književnosti.

»**BREZ DOGME**« je avtor napisal leta 1889 in se močno razlikuje od njegovih ostalih obširnejših tekstov, ki se motivno naslanjajo na zgodovino. Roman je namreč Sienkiewiczova najbolj osebna knjiga, ki zajema snov iz avtorjeve sodobnosti, je nekakšna satira na dekadentno plemiško slabištvo in hamletovstvo. Na to socialno ozadje, ki mu ne manjka kritičnih opazanj ne zajedljivosti, pa je pisatelj postavil ljubezensko zgodbo, malce idealizirano in čustveno obarvano.

PONOVNO IZIDE KNJIGA O ČRNI ROKI

Najbolj iskana knjiga letos pri nas je bila Jožeta Vidica **PO SLEDOVIH ČRNE ROKI**. Prva naklada 7.000 izvodov je bila razprodana v dveh tednih. Prvi bralci so poslali avtorju nekaj pripomb, opozorili so ga na zločine, zločince in žrtve, ki zanje še ni vedel, in Jože Vidic se je znova podal po sledovih črne roke, da je knjigo dopolnil.

Knjiga je narasla za nad 100 strani in bo ponovno izšla 20. decembra. Bralci, ki bi knjigo naročili pred izidom in jo plačali do 15. decembra, jo dobijo za 180.— din, kolikor je veljala prva izdaja. Po 15. decembru bo cena knjige zaradi povečanega obsega 202.— din.

Naročila je treba poslati na naslov:

Založba Borec
61001 Ljubljana
Miklošičeva 28
p. p. 203

Hkrati z naročilom je treba nakazati 180.— din po položnici na račun številka 50101-603-45772 s pripisom »Za črno roko«.

Založba vam še posebej priporoča naslednje svoje izdaje:

Jože Vidic:
ZLOČIN PRI LENARTU
160.— din

Vinko Trinkaus:
OBVEŠČEVALCI
190.— din

Spectator: **MAFIJA VCERAJ IN DANES**
185.— din

Razstava izumov, tehničnih izboljšav in novitet

Na Reki je bila od 13. do 22. novembra tretja jugoslovanska razstava izumov, tehničnih izboljšav in novitet pod pokroviteljstvom podjetja INA — rafinerija nafte iz Reke. Navedena razstava, na kateri so sodelovali razstavljalci iz Jugoslavije in tudi iz inozemstva s preko 1000 eksponatov sovпада v čas, ko so širom domovine v teku akcije ustvarjanja delovnih ljudi. Posebno zanimiva je še zato, ker je letošnje leto posebečno inovacijam in tehničnim izboljšavam in je neke vrste nadaljevanje že prej začelih akcij. Omembe vredno je to, da je na razstavi možno videti eksponate delovnih ljudi cele Jugoslavije in naših delavcev v tujini, kot tudi nekaterih inozemskih razstavljalcev. Podjetja in posamezniki so prikazali dosežke na vseh področjih, izredno veliko novosti je bilo izvedenih na osnovi elektronike.

Ob priliki razstave so bila tudi številna posvetovanja in sicer: organizacijske oblike sprovajanja in nagrajevanja inventivne dejavnosti v TOZD, inovacije na področju energije, vpliv inovacij na kontrolo kvalitete, inovacije v livarski dejavnosti, inovacije v izdelavi in uporabi orodja in inovacije na področju družbene samozaščite in zavarovanja imovine. Poleg tega so bile obiskovalcem prikazane tudi demonstracije novih tehničnih rešitev, konsultacije in razne projekcije filmov.

**Sodelujte
v našem
glasilu!**

Nagradna križanka

29. XI. 1943	POLMER	OTRDE = LOST nerodnost	NAŠ VODJA	KURIRJI	JOSIP BROZ	VZHOD	OD NEKOGA BITI VPLIVAN	NARODNI ODBOR	TUJE M. IME	POLITIČ. UGOVOR Z NJIM SE MENJA	ŠTEVNIK	JUG	UČENJE	BENEŠKA BARKA	RISAL : H. D.
	DEBELE PALICE					JURČIČEV ROMAN						ČRN PTIČ			
PROŠNJA	GR.ČRKA					PRODNIK		LAT. VEZNIK			IPSILON		NIZO= ZEMSKA GORA V ŠVICI		
DOMAČ IZRAZ ZA CEVI				GRŠKA ČRKA				ČESAR				PESEM HVALNICA			
AMPER	TRI SOSED. ČRKE				ST. ŽID. KRALJ				EMIL ZOLA	OD ASTA					
NEPRI = JA ZNA, POREDNA, SUROVA	BIVŠI SV. SAH.PRIV.				ADO DARIJAN					POLJSKA CVETLICA					
PERZIJ. PIS. Djafar-Hasan 1202-1274						PUSČAV= NIK							LITIJ		
						ITALIJA									BOSO= NOGO
PERZIJ. PIS. Djafar-Hasan 1202-1274								GRIŽLJAJ							
ENAKO - TAISTO				PRISTAŠ RADIKALNE STRANKE					KALIJ		MOLIBDEN			SPANIJA	Glavno pozdravlja nje, vzklika nje
KOŠARK. KLUB		ZRENJANIN													MAKED. KOLO
DEL ŽIVALSK. TELESA		DVOJICA								POTREBSO ZA PRANJE					
DEL ŽIVALSK. TELESA				AVSTRIJA						KRAJ J. OD SKOPJA					
FRANC. IZDELOV. KLAVIRJEV										NAŠA VALUTA					
PAVEL	ITALIJAN. RTV									T T	SRBSKO M.IME				
	NAJVEČJI PTIČ										ŽVIŽGATI				
ZDRUŽENI NARODI (angl.)					KALIJ					LOPTI (dvojina)					T T
		SUBOTICA			NARODNA BANKA					AVSTR.NOV AGENCIJA					
POKRAJINA V SREDINI JUGOSL.							STARI RIMSKI POZDRAV	DUŠIK	EBAN						GL.MESTO BOSNE
GLAVNO MESTO SLOVENIJE										ZA (lat.) RIM. ST.50, 100, 1000			IME ČRKE S		PREMOG BOLJ.VRSTE
ITALIJA	TOČKA NAD KRAJEM, PANORAMA	SREDOZ. RASTLINA NA STEBRIH	LAHKI DVOKOLES. VOZ	AVELINO			Goba maslenka							AMPER	GLINASTA PIŠČALKA
				URAN			VIKA DORNIK								
SRBSKO MESTO (CRVENA ZASTAVA)											KISIK		NEUMEN		
											INSEKT		OČKA		
SODNIK V GRŠ. SP SVETU MNOŽINA					KARBONUM	NEMČIJA			potomka črnobelih staršev						
					ROB PRI OBLEKI	BARIJ			Začetnik arsakidov						
T T	GL.MESTO HRVATSKE								ANTON	Vrtna dišav- nica za bržole					
	INJE								GL.MESTO GANE	Drugi samo- glasnik					
INDUSTRI- JA GRADBE= NIH NAPRAV			SAMO = GLASNIK			REKA V ŠVICI					PAPEŽEVE KAPE				
			GROBO PLATNO			ANTON O. DROLC					TONA				
REKA V PRAGI							KONJ. SILA			TITAN			SALA (obrnjeno)		2 črki s konca abed.
							GRAM			NOTA					
NASPROT- NO OD NI		GL.MESTO JUGOSL.									ELEKTRO	ALKOHOL NA PIJAČA			
		VANADIJ									ENOTA ZA UPORNOST				
KARDELJ							ANGL. PLOŠČ. MERA					VRTNA LOPA			SESTAVIL: P A S

Stalna tekstilna zbirka

V sredo, 19. novembra, je bila otvoritev stalne tekstilne zbirke v Bistri pri Vrhniku pod okriljem Tehniškega muzeja Slovenije. To je prva tovrstna razstava pri nas, ki prikazuje razvoj tekstilne dejavnosti.

Stalna tekstilna zbirka je dobila prostor v levem traku gradu ob potoku Bistra.

Prikaz zajema predilstvo in tkalstvo.

V prvih dveh prostorih se seznanimo z ročnim predilstvom. Tu najdemo najstarejšo predilno napravo — vreteno, na obeh straneh ošiljeno, približno 30 cm dolgo palčko z obtežilnim obročkom in poleg je še model ročnega kolovrata. Razstavljajnih je več kolovratov na nožni pogon, ne manjkajo belokranjska tukača, trlica, česalj, greben, razne preslice itd. Strojno predilstvo v sedanjih dveh prostorih obsega mikalnik ali osrednji predilniški stroj, dvojlilko, ki mikalnikove pramene z rahlim raztegom oblikuje v homogeno vlaknato telo, česalni stroj z nalogo, da očiščena, izravnana in usmerjena vlakna zloga v neprekinjeno plast in jo pred iztekom oblikuje v okrogel pramen, raztezalno, katere bistvo je dvojenje in raztezanje, flajer ali krilnik, ki proizvaja predprejo, in končno prstančni stroj, iz katerega dobivamo prejo. Fotografije povečave na stenah predstavljajo izumitelje predilnih strojev (L. da Vinci, R. Arwrighta, S. Cromptona, R. Roberta) in izume s tega področja.

Tkalstvu sta odmerjena le dva večja prostora. V tovrstno tehniko nas uvede žumberška tara, najpreprostejša statva za tkanje volnenih tkanin. Poleg je prikaz ročnega tkanja platna in posebna tkalska tehnika — tkanje na šibe, ki je doma v Beli krajini. Mehanično proizvodnjo tkanin ponazarjajo široke mehanične, volnarske statve in ozke bombažerske mehanične statve z Gorenjskega. Zastopani so tudi mehanizmi za tvorbo zeva. Poleg ekscentrov sta tu listovki, ena od teh je Hořakova, in žakarda, eden na statvah, drugi pa kot samostojen eksponat. Seznanimo se z revolversko in mehanično čolničkovno menjavo. Fotografije nam prikazujejo različne tipe davnih ročnih statav (statve iz Laponske, indijske, staroegipčanske, grške, rimske in nemške statve); med fotografijami spo-

znamo tudi tkalske iznajditelje J. de Vauconsona, J. Kaya, E. Cartwrighta, J. M. Jacquarda.

Prikazan je tudi Northropov avtomat.

Postavitev stalne tekstilne zbirke je plod večletnega dela. Pri zbiranju, restavriranju in kompletiranju je ustanova našla podporo pri slovenskih tekstilnih organizacijah, in to tudi pri naši delovni organizaciji.

Na koncu je treba še omeniti, da zbirka tekstilnega oddelka Tehniškega muzeja Slovenije v svojem programu še ni zaključena. Posebnost bo še prikaz sitarstva in slamenkarstva ter čipkarstva na Gorenjskem.

Prostor bo treba najti tudi za svilarstvo, pletilstvo in slednjic za konfekcijo z bogato kolekcijo šivalnih strojev. Tudi posebni suknarski napravi »vahu in monge« iz Lepe njive pri Mozirju čakata na dokončno ureditev.

dipl. ing. Marijan Kogoj

Varujmo se nezgod

V mesecu oktobru 1975 so se pripetile naslednje obratne nezgode v OZD BPT Tržič.

1. **Stritih Srečo**, zaposlen v obratu predilnice, si je pri pogonu BD stroja poškodoval prste desne roke.

Vzrok: Nevaren način dela.

2. **Ahačič Edigij**, zaposlen pri transportni grupi, si je pri razkladanju bombaža poškodoval dlan desne roke.

Vzrok: Nevaren način dela.

3. **Poljanec Marija**, zaposlena v obratu predilnice, si je na poti z dela domov poškodovala desno nogo.

4. **Kurtovič Fikreta**, zaposlena v obratu tkalnice, si je pri natikanju votka na tkalski stroj ob sekirici poškodovala desno roko.

Vzrok: Nevaren način dela.

5. **Čelikovič Drago**, zaposlen v obratu tkalnice, si je pri razpenjalcu poškodoval prst leve roke.

Vzrok: Nevaren način dela.

Naše mamice

Akalovič Kata je 19. oktobra 1975 rodila dečka, Bankovič Nada 20. deklica, Gorgievska Ljuba 27. dečka, Čör Marija 30. dečka in Laharner Jelka 4. novembra dečka.

Vsem iskrene čestitke in obilo zdravja!

Uredništvo

Kadrovske novice

V mesecu oktobru so odšli iz podjetja naslednji delavci:

Samovoljno prenehanje dela:

Đafič Mirza

Bečan Ljudmila

Sporazumno prenehanje dela:

Pogačar Mira

Prenehanje dela zaradi starostne upokojitve:

Kališnik Marija

Prenehanje dela zaradi invalidske upokojitve:

Vogelnik Blaž

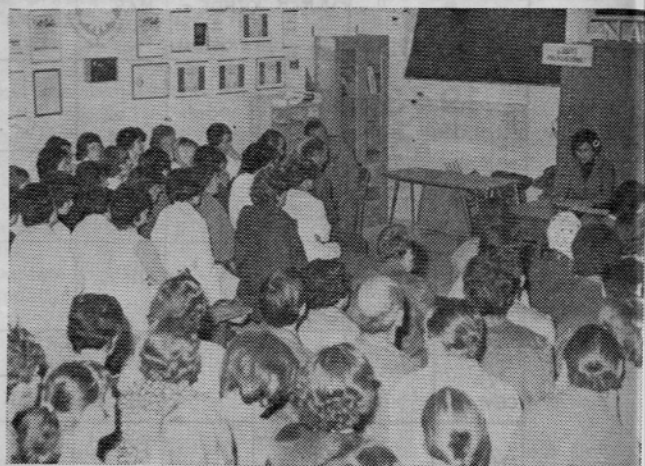
Zahvala

Ob tragični izgubi mojega sina Ivana se sodelavkam in sodelavcem II. DE — tkalnice najlepše zahvaljujem za izrečeno sožalje in denarno pomoč.

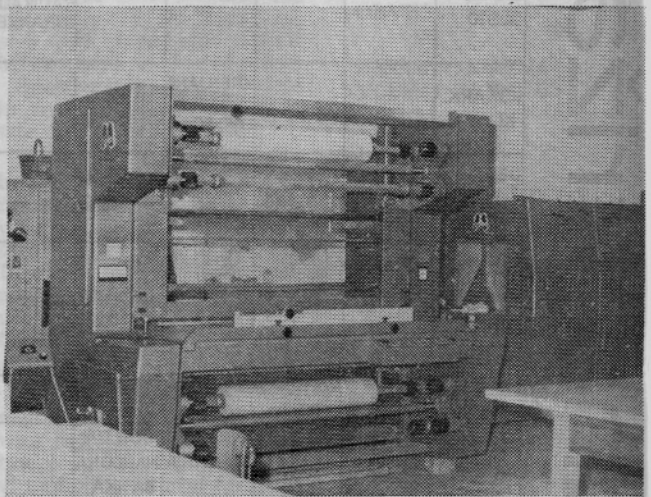
Vsem prav lepa hvala!

Jožica Ropret z družino

Foto vesti

V četrtek, 22. novembra, so bili v gasilskem domu zbori delovnih enot. Na njih so delavci sprejeli program nalog in ukrepov za učvrstitev delovne organizacije, potrdili pravilnik o organizaciji in poslovanju samoupravne delavske kontrole, potrdili sklep o začasnem podaljšanju mandata samoupravnim organom in potrdila pravilnik o postopku za formiranje zbora delegatov. Na zboru je bila podana tudi informacija o pripravah na združitev BPT Tržič in CIB Bovec.

Avtomatski pakirni stroj v adjustirnici je prvi te vrste v Jugoslaviji

Pred vhomom v naše podjetje so pričeli z rekonstrukcijo ceste — vpadnice v mesto

Čestitka

17. novembra 1975 je diplomirala na Višji tehnični konfekcijski šoli v Zagrebu naša redna štipendistka tov. FRELIH Jožica.

Iskreno čestitamo!

Uredništvo

Rešitev kviza

Pravilni odgovori

1. b), 2. a), 3. c), 4. a), 5. c), 6. a).

»Tržiški tekstile« — glasilo delovne skupnosti Bombažne predilnice in tkalnice Tržič — ureja uredniški odbor: Lončar Janez, Seidel Vladimir, Fornazarič Stanko, Švab Anica, Eržen Vlasta, Cerar Franc, Markun Alenka, Rakovec Cirila, Herak Marjan, Šarabon Franci, Mrak Marjeta, Peternelj Štefka. — Glavni in odgovorni urednik Furlan Janez — Naslov uredništva: BPT Tržič 64290. Telefon 50-340 int. 90 — Tisk GP Gorenjski tisk Kranj v 1450 izvodih — Glasilo izhaja enkrat mesečno — List dobijo člani kolektiva brezplačno. — Glasilo je po 7. točki I. odstavka 36. člena Zakona o obdavljenju proizvodov in storitev v prometu, Uradni list SFRJ št. 33/72, prosto plačila prometnega davka